კვირა. 1917 წ. გიორგობისთვის 26 (9 № 261

ორშაბათ, 17 წ. გიორგობისთვის 26 (9) № 261

ფასი 15 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. **უპირობოდ** გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. **დაუბეჭდავი** საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია დიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5 ქართული ქარვასლა. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ გიორგობისთვიდან წლის დამლეგამდე 6 მან. ერთი თვით (მხოლოთ თბილისში) 3 ნან. ცალკე № 15 კაპ. **განცხადების ფასი** სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 40 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. **ხანგლეთვიარო განცხადება** თითოჯერ ზომით: 15×2=8 მანეთი, 20×2=10 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. **მისამართის გამოცვლა** ლირს ქალაქში 75 კაპ. ქალაქს გარეთ 1. მანეთი **ფული და წერილები,** რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. **საჩქარო** განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. **კონტორა** დიაა დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 ს-მდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15--73

გაზეთის შინაარსი

წინაგვიდან

დამფუძნებელი კრება დაიწყება გიორგობისთვის 28-ს ნაშუადღევის 2 საათზე თავრიდის სასახლეში.—პარიზში გიორგობისთვის 16-ს მოკავშირეთა კონფერენცია დაიწყო.—კონფერენციას რუსეთის ელჩი მაკლაკოვი არ ესწრება.—გამოიცა დეკრეტი სასამართლოების გაუქმების შესახებ.—მოსკოვში დამფუძნებელ კრების არჩევნებმა კადეტებს 3 ალაგი მისცა, ბოლშევიკებს 4, სოციალისტ-რევოლუციონერებს 1.—ბრესტლიტოვსკში მოლაპარაკების დროს რუსეთის პარლამენტერებს მოონ-ზუნდის დაცლა მოუთხოვნიათ.—გერმანეთის წარმომადგენლებს ამაზე უარი განუცხადებიათ.—შემდეგი პაემანი რუსეთის ტერიტორიაზე დაინიშნება.—პეტროგრადში ბოლშევიკურ გაზეთების გარდა ყველა გაზეთები დაიხურა.—

წერილებიდან

გრ. ვეშაპელი. ზავი და ოსმალეთის საქართველო.
ნიკო. ნიკოლაძე. სამერმისო. საქართველოს ფინანსები.

ლ. ბ. ხტაძე. ნამეფარი ნიკოლოზ მეორე.
დ. კასრაძე. ქართლოსიანებს.

ერეკლე ლუკაშვილი. თეატრი და ხელოვნება.
კოტრესპონდენცია. ქართლიდან.

ეროვნულ ყრილობის დადგენილებანი.

ხან მოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მცხეთის საკრებულო ტაძრის ყოფილი წინამძღვარი, დეკანოზი

გრიგოლ ივანეს ძე

რუსიევი

რასაც მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მეუღლე ნინო, ძმები, ძისწულები და მეძაშვილები

პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 7 საათზე, განსვენებულის ბინაზე ოქტომბრის ქ. № 7. დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

1—889—1

საგანგებო კრება

ფერა-ქალაქის გამავრ. საზ.

თბილისის განყოფილების

დანიშნულია კვირას 8 დეკემბერს, დილის 10 საათზე, ქართულ კლუბის დარბაზში, სასახლის ქუჩა.

განსახილველია: 1) ანჩიანი 50 რუბლიანის და
2) მიმდინარე საქმეები.

2—890—1

ლიმონათის ქარხანა

დ. კ. ლოლაძისა და ამხ.

თებერვლის 19-ის ქუჩა № 28

ამით ვაუწყებ ჩემი ქარხნის მშუშხავი წყლების პატივცემულ ბითუმად მომხმარებლებს, რომ ჩემივე ფურგონით

წყლის დამტარებას ვსწყვეტთ

რადგანაც ცხენების საკვები ვეღარ გვიშოვნია; ამიტომ, უმი რჩილესად გთხოვთ თვითვე მიიღოთ თქვენს თავზე წყლების წაღება, რისთვისაც მყიდველებს 20 პროცენტით ნაკლებ ფასებში დაეთმობა იგი. ქარხანაში იყიდება 4 ცხენი.

სრულის პატივისცემით დ. კ. ლოლაძე.

3—884—3

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის

მთავარი კომიტეტი

იმყოფება ახალ ბინაზე, სასახლის ქუჩა № 5, ქართულ სადეპონო ბანკის პირდაპირ. ღიაა ყოველ დღე დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდინ და საღამოს 7—9 საათამდის. ამ დროს განმაგლობაში შეიძლება როგორც ცნობების მიღება, ისე წევრად ჩაწერა და შემოწირულების შეტანა.

თბილისის

პირველი უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ წევრთა და თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრთა ჩაწერა და ყოველგვარ ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე დილის 10—3 საათამდე და საღამოს 6—7-მდე „საქართველოს“ რედაქციაში ბ-ნ ეფგენი იაკობის ძე გეგეჭკორთან.

მეექვსე და მეშვიდე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს, რომ წევრთა მიღება და ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 11—3 და საღამოს 5—7-დე ტუჩკოვის ქუჩა № 5, სახლი კლიმიაშვილისა.

მერვე და მეცხრე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრთა ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე დილის 7—2 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე შესანე ნორბოიგებულ ბოსანძარეულის ბინაზე (ტურგენევის ქუჩა, სახლი № 4) კომიტეტის მდივან ვ. ყიფიანთან.

მეათე და მეთორმეტე უბნის კომიტეტი

ამით აცხადებს უბანში მცხოვრებ თანამგრძნობთა საყურადღებოდ, რომ პარტიის წევრად ჩაწერა შეიძლება ყოველ დღე საღამოს 6—11 საათამდე ახალ საკრებულოს (ბარფუნის კლუბი) ბინაზე კომიტეტის დროებით თავმჯდომარე დ. დუმბაძესთან და კლუბის ბუჰგალტერ კალატოზიშვილთან.

ქ. შ. წ. გ. საზოგადოების გათუმის

ქართული სკოლაში

გაიხსნა მასწავლებლის ადგილი.

ჯამაგირია 2,000 მან. ფიბინოთ. თხოვნა გამოიგზავნება გამგეობის თავმჯდომარის გ. ელიავას სახელობაზე.

4—880—3

ექიმი

ა. დ. კეკელია

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6-დან 8-მდე. კანის, ვენერიულს და ათაშანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპნენება) ავადმყოფებს. მიხეილის პროსპექტი № 116.

დოქტორი მედიცინისა

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დ ლის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელეფ. № 17—21.

კბილის ექიმმა

მამულაიშვილი-ხოდნევისამ

განაახლა

ავადმყოფების მიღება.

10—1 დილით, 5—6 საღამოს, გარდა კვირისა.

ოლდას ქუჩა, № 22.

25—823—25

ექიმი

დიმიტრი (რამინ) იოსებისძე

ყორდანია

სწამლობს შინაგან და ვენერიულ ავადმყოფობით, სიფილისი და მისი შედეგები, სისხლ ნაკლებობა, ქრონიკული მალარია და ქრონიკული ტრიპერი საღამოს 5—7 საათ. კვირის გარდა.

გორის ქუჩა № 6, დიდუბე.

თ—879—3

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს 5-დან 7 საათამდე.

გურიის ქუჩა № 41

ტელეფონის № 14—09

ექიმი

გ. მ. მუხაძე

იღებს სადოსტაქრო ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათამდე კვირა დღის გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა ეკონომიურ სახ. შენობის პირდაპირ, სახ. სვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

თ—23

ამიერ-კავკასიის ბანკი

(თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 5)

იყიდება

ბაკოში დაარსებულ ძართულ ნავთის სამრეწველო-საბაჟიოლეგრო საზოგადოების აქციები 1000, 3000, 5000, 10000 **და** 25,000 **მანეთიანი.**

დაწვრილებით ცნობები მიიღება: თბილისში, იმავე ბანკში, ბაკოში—საზოგადოების კონტორაში ეორონცოვის ქ. № 4.

თ—766—38

ზავი და ოსმალეთის საქართველო

რუსეთის ბოლშევიკებმა გერმანეთთან და ავსტრია-ჰუნგრეთთან დროებითი ზავი ჩამოგდეს. ასეთივე ზავი ჩამოვარდა კავკასიის ფრონტის მარჯვენა ფრთაზე ზღვის პირს ტირებოლდან დაწყებული ვიდრე ერძინჯანამდე.

რუსებს ისე მოსძულდათ ომი, რომ ეს დრომდის შერიგება შეიძლება ნამდვილ ზაად გარდაიქცეს, თუნდაც ამ გერმანულ ზავის იქით რუსეთისათვის ახალი ინგლის-იაპონური ომი იქედგოდეს.

ოსმალეთთან შერიგების საქმე ამიერკავკასიის რესპუბლიკის ინტერნაციონალურმა მთავრობამ იკისრა. მას უკვე საგანგებო კომისიაც შეუდგენია ზავის პირობების გასარკვევად.

ბედმა ისე ინება, რომ ქართველი ერი, მისდა დაუკითხავად ჩაითრიეს ევროპიულ და აზიურ სახელმწიფოთა ბრძოლაში; დიდი უბედობა და უბედურებაც იქნებოდა, რომ ახლა ზავიც ისე ჩამოგდონ, რომ ქართველი ერის უფლებებით და მდგომარეობით ნაკარნახევი ხმა არ მოისმინონ.

საერთაშორისო უფლების მიხედვით ამიერ-კავკასიაში მხოლოდ საქართველოს აქვს უფლება ოსმალეთთან სახზავო მოლაპარაკებისა, რადგან რუსეთის მთავრობის დაშლის შემდეგ ქართველ ერს, 1783 წლის ტრაქტატით ხელშეკრულს, კვლავ ენიჭება სუვერენული დამოუკიდებელი არსებობა.

შეიძლება დღევანდელი საგარეო ძალთა განწყობილება ისევ ისე ძველ ორიენტაციას გვავალებდეს, რეალური პოლიტიკა ამას ანგარიშს უწევს,—მაგრამ უნდა ვეცადოთ, რომ საქართველოს საკითხი, მიუხედავად დასავლეთისა თუ აღმოსავლეთის ორიენტაციისა, ისეთივე საერთაშორისო საკითხი გახდეს, როგორიცაა მაგალითად ბელგეთი ან სომხეთი.

მებრძოლმა სახელმწიფოებმა, როგორც უწინ, რევოლუციამდის, ისე მას შემდეგ, ვერ იქნა და ვერ ახსენეს თავიანთ დაპირებათა ჩამოთვლის დროს საქართველოს სახელი. თვით უპასუხისგებლო სოციალისტურ სტოკჰოლმის ბანფესტში, სადაც რუსეთის ეროვნული ეგოგრაფიის ცოდნა უთუოდ სჩანს, კავკასიელ ერთა შორის მხოლოდ სომხებია ნახსენები.

სოციალისტებს რომ ჰკითხოთ, ჩვენს სახელს თურმე მიტომ არ ახსენიებენ, რომ საქართველო ომის ასპარეზად არ გადაქცეულა.

თავისთავად ვერც ეს ახსნა მართალი: განა რუსეთის საქართველოს სამეჰმედიანო საქართველო, ომის ასპარეზი არ იყო, რუსის ყაზახებმა და ოსმალოს ბაშიბუზუკებმა რომ ააოხრეს? განა პატარა და ღარიბ ეკვარას ისევ არ სჭირდება ჭონგბრიკი ადგგენა, როგორც ადიდარსა და უფრო დიდს ბელგეთს?

მაგრამ საქართველო ხომ მარტო რუსეთში არა სძევს, რომ ზაეის დროს იგი მიიგიწყონ, როგორც სამხედრო ასპარეზის გარეშე ქვეყანა.

ოსმალეთთან ზავის ჩამოგდების დროს რუსეთის ჯარის მიერ დაპყრობილ ოსმალეთის ბედიც უნდა გარდაწყდეს, და ამ დაპყრობილ ოსმალეთში მარტო სომხეთი კი არა, საქართველოც არის: ტრაპიზონის ვილაიეთ ს დასავლეთი სანჯაყები, ჭანეთი თორთუმთან და ისპირთან ერთად ხომ ოსმალეთის საქართველოს, გურჯისტანის ნაწილია.

თვით მილიუკოვისა და ტერეშჩენკოს სარევოლუციო სამინისტრომ გაიგო ეს; ამიტომ იყო რომ დაპყრობილ ოსმალეთს ორგვარი გამგეობა მისცეს და ტრაპიზონის მხარე სომხურ კომისარიატს მოაცილეს.

დღეს ოსმალეთის ზავის საკითხი რევოლუციურ რეცეპტებით არის გამოწერილი. არც ენეკსია და არც კონტრიბუციაო! ეს ხომ status quo ante-ს ძველი საზღვრების, ალდგენას ნიშნავს: მაგრამ ჭანეთ-ლაზისტანი ძველ პირობებში ვერ დაუბრუნდება ოსმალეთს, ისე როგორც ვერ დაუბრუნდება მას მეზობელი სომხეთი ან ქურთისტანი: სადაც ანეკსიაზე ფარს ამბობენ, იქ ხომ ეროვნებათა თვითგამორკვევასაც ითხოვენ: ჭანლაზებსაც უნდა მიეცეთ საშუალება თავისუფლათ გამოარკვიონ თავისი ეროვნული თავი და თუ სრული დამოუკიდებლობა არა, როგორიც მაგალითად ალბანელებმა მიიღეს, ავტონომია

უალრესს ფინანსიურ შემოქმედებას ავალებს მას აუცილებელი საჭიროება.

სამივე ეს მდგომარეობა გაითვალისწინა ფინანსიურმა სექციამ, სამი დღის ყოველმხრიულ გამოკვლევით. მისი რწმენით ნორმალურ პირობებში საქართველოს შემოსავალი და ფინანსიური ძალა მის ხარჯს, და პოლიტიკურ საჭიროებებს დაფარავს, თვით ის უსაზღვრო საჭიროება, რომელთაც თავზე გვატეხს ომი და მისი შედეგი მარტყოფ, შეიძლება ჩვენი მამულის პოტენციური ენერგიის აღორძინება.

ყველაზე უბედნიერესი დასკვნა სექციის გამოკვლევისა ის გახლავთ, რომ მისი რწმენით ეს აღორძინება შესაძლოა ყველა ჩვენი პარტიის და დარგის არსებითი პრინციპების და ინტერესების შეუფახველად.

საქართველოს ფინანსიური წარმატება დაგვირგვინებს და გაძლიერებს მის პოლიტიკურ პარტიების შეთანხმებას და ამხნევებულ მოქმედებას.

რაც უნდა გვიქადდეს მომავალი, ფინანსიური შესაძლებლობა საქართველოსი მხარს გუმაგრებს მის პოლიტიკურ მდგომარეობას.

ამ სანდგეში დასკვნას დაადასტურებს და გვჯერა გაახორციელებს ის საერო საბჭო, რომელსაც ეროვნული ყრილობა აარსებს და რომელიც დაუყოვნებლივ უნდა შეუდგეს ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრის საღათას ძალისგან აღდგომას, მისი შემოქმედების გამხნევებას იმავე გზით როგორითაც გაძლიერდა ევროპა, იაპონია ამერიკა.

ამ საბჭოს მოქმედება და გავლენა ამიერ-კავკასიის მმართველობაზე და ჩვენი მამულის მომავალზე მით უფრო ძლიერი იქნება, რაც შეტ ფინანსიურ საშუალებას აღმოუჩენს მას ქართველობა. მას ჯერ რასაკვირველია არ ეძლევა უფლება პირდაპირ შეეხოს ჩვენი ქვეყნის ხაზინას და სიმდიდრეს, მაგრამ იმ გეგმების შექმნაც, იმ გზების კვლევაც, იმ ენერგიის კრება, რომელნიც საერო არიან ჩვენი არსებობის დასაცავად და თვით არსებობის შესაძენად, თქვენს საბჭოს დიდ ძალ თანხას მოსთხოვს. საფინანსო სექცია ამ მიზეზით ერთხმით გთხოვთ გაძლიეროთ ქართველი ერის პოლიტიკური წარმომადგენლობა, აღჭურვოთ მომავალი საერო საბჭო უფლებით, ჰკრიბოს ნებაყოფლური გადასახადი და იღოს სესხი საქართველოს საქმის დასაცავად.

ნ. ნიკოლაძე.

ომი და ზავი

დეკეშები

ალმოსავლეთის ფრონტი. პალესტინაში.

გიორგობისთვის 20. მტერმა იერიში მიიტანა რამენეს აღმოსავლეთით ინგლისის ხაზზე. იერიში წაიგეს. 200 ოსმალო ტყვედ დასტოვეს. ოსმალები ახლ ასპარეზებს ამაგრებენ ზღვის პირად, რომ შესაძლებელი გახდეს იაფფარამდეს გზის აღოლის ატანა.

დასავლეთის ფრონტი იტალეთში.

გერმანელები ერთხელ კიდევ შეეცადნენ მდინარე პიავაზე გადასვლას, მაგრამ, მიუხედავად მათ სიძლიერისა, იტალიელებმა ყველა იერიშები მოიგერიეს.

ამერიკელთა ჯარების გადმოყვანა.

ვაშინგტონიდან იუწყებიან: სამხედრო დეპარტამენტმა შეიმუშავა გეგმა ევროპაში ამერიკულ ჯარის გადმოსაყვანად. გეგმის განხორციელებას ერთი წელიწადი მოუნდება. განზრახულია ყოველ თვიურად 100 ათას კაცის გადმოყვანა. ამზადებენ საგანგებო გემებს.

გერმანელების ახალი ნაღმოსნები

კოპენჰაგენი. გიორგობისთვის 15. გერმანელებს გაეკეთებინათ რამდენიმე ახალ სახის ნაღმოსნები. ნაღმოსნები უმავოელო ტელეგრაფის საშუალებით მოქმედობენ, მათ ხალხი არ სჭირდებათ.

საარჩევნო კანონი პრუსიაში.

ტორნეო. გიორგობისთვის 15 გამოქვეყნდა კანონი საარჩევნო უფლების შესახებ. პრუსიის ყველა ქვეშევრდომს, რომელთაც კი 25 წელი შეუსრულდათ, და ერთი წელი პრუსიაში იცხოვრეს—ხმის მიცემის უფლება ენიჭებათ.

ზავი და ზავის გარშემო

ზავი გერმანეთთან

მოლაპარაკება ბრესტ-ლიტოვსკში

ბრესტ-ლიტოვსკში მოლაპარაკებას დაესწრნენ გერმანეთის, ავსტრიის, ოსმალეთის და ბულგარეთის წარმომადგენლები. რუს დელეგატებმა მოლაპარაკების დროს იწყეს ზავის შესახებ დეკლარაციის განმარტება. მტრის დელეგატებმა შეაწყვეტინეს ეს განმარტება და განაცხადეს, რომ მათ დავალებული აქვთ ილაპარაკონ მხოლოდ სამხედრო პირობებზე დროებით ზავის ჩამოსაგდებად. რუს პარლამენტერებმა მოსთხოვეს დასავლეთის ფრონტზე ჯარის მოგროვების შეწყვეტა და მოოს-ეზუნდის გაწმენდა. ეს უკანასკნელი მოთხოვნილება მტრის წარმომადგენლებმა გადაჭრით უარჰყვეს. ლენინმა და ტროცკიმ რუს დელეგატებს ტელეგრაფით შეატყობინეს, რომ არა დავიმოთარა, პეტროგრადს წაეოსულიყვნენ და მეორე პაემანი მტრის წარმომადგენლებისთვის რუსეთის ტერიტორიაზე დაენიშნათ.

მოკავშირეთა უთანხმოება

ბანკში უცხოელების მიერ მოთა წარმომადგენლებს განუცხადებიათ: ტყუილია ის ხმები ვითომც მოკავშირენი თანახმანი იყვნენ დროებათ ზავზეო.

შვედეთის საელჩოს შუამავლობა

შვედეთის საელჩომ მიიღო თხოვნა ტროცკისა, რომლისაც მას ევალება შუამავლობა პეტროგრადსა და ბერლინს შუა. საელჩომ გერმანეთის საგარეო საქმეთა სამინისტროს დეპეშით გადასცა ნოტა საზავო მოსალაპარაკებლად.

კიულმანის პასუხი

ბერლინი. სრულიად რუსეთის რესპუბლიკის მთავრობას. რაიხსტაგის მთავარმა კომისიამ ერთხმად გადაწყვიტა სახელმწიფო კანცლერის განცხადება, რომ იგი ზზადაა მსჯელობა იქონიოს ზავის შესახებ რუსულ წარდადგენაზე. ამასთან გრაფმა გერტლინგმა განაცხადა: გუშინ რუსეთის მთავრობამ ცარსკოე სელოდან მოგვცა რადიოტელეგრამა, რადიოტელეგრამას ხელს აწერენ გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარი და სახალხო კომისრების თავმჯდომარე ლენინი. რადიოტელეგრამა მოუწოდებს მეომარ ქვეყნების მთავრობათ და ერებს, რომ მოკლე ხანში დაიწყონ მოლაპარაკება სამხედრო მოქმედებათა შეჩერებისა და საყოველთაო ზავის ჩამოგდების შესახებ. მე მზად ვარ განვაცხადო, რომ რუსის მთავრობის წინადადებაში არის პუნქტები, რომლებიც შეგვძლიან სიფუძვლად დავუდოთ მოლაპარაკებას. მე მზად ვარ შევუდგე მოლაპარაკებას, თუ რუსეთის მთავრობა ამისთვის საგანგებო რწმუნებულებს გამოგზავნის. იმედი მაქვს და მწამს, რომ ეს ლტოლვილება კეთილად დაგვირგვინდეს და ზავი მოგვეპოვოს.

გერმანეთის გარეშე საქმეთა მინისტრი **კიულმანი.**

მოკავშირეთა კონფერენცია პარიზში

პეტროგრადი. პარიზის რუსული საინფორმაციო ბიურო დეპეშით იტყობინება:

ხვალ მოკავშირეთა კონფერენცია მუშაობას იწყებს. პრესა ერთხმად აღნიშნავს განსაკუთრებულ მიზეზების დიდმნიშვნელობას. პირველ რიგში დასმულია მოკავშირეთა პირობების შეთანხმება ომის საწარმოებლად, ამერიკის შველა, იაპონიის ძალების გამოყენება და მოკავშირეთა დამოკიდებულება რუსეთის ამბებთან. გაზეთები თუმც ერთობ დიდ უმაყოფილებას უცხადებენ ლენინსა და ტროცკის, მაგრამ შიგა და შიგ ეგვხვდება წერილები, სადაც თბილი გრძნობა გამოსჭვივის რევოლიუციურ რუსეთისადმი. გაზეთები იმედს გამოსთქვამენ რომ იგი შესძლებს განაგდოს ის მძიმე უღელი, რომელიც მას დაღეპვისაკენ მიაქანებს.

მოკავშირეთა კონფერენციაზე იტალიიდან ესწრებიან ორლანდო, სონნინო და გენერალი კადორნოი, ინგლისიდან—ლლოიდ ჯორჯი, ბალფური, ადმირალი ჯელლიკო და გენერალი რობერტსონი. სერბეთიდან—პაშიჩ, საბერძნეთიდან — ვენეზილოსი. მაკლაკოვის მონაწილეობის შესახებ ცნობები არ გვაქვს, თუმცა საფრანგეთის მთავრობა სრულებითაც არ არის წინააღმდეგი მის დასწრებაზე.

ბოლშევიკების დიქტატურა

პეტროგრადში

გაზეთების დახურვა

დახურა ყველა გაზეთები გარდა ბოლშევიკურ გაზეთებისა.

სასამართლოების გაუქმება

იუსტიციის კომისარმა გამოაქვეყნა დეკრეტი ყოველგვარ სასამართლოების გაუქმების შესახებ. უქმდება მათ შორის სენატიც.

დამფუძნებელი კრების დაწყება.

დროებით მთავრობის დადგენილებით დამფუძნებელი კრება დაიწყება თებერვლის სასახლეში გიორგობისთვის 28 ს, ნაშუადღეების 2 საათზე.

კაპიტალისტის შეპყრობა.

გიორგობისთვის 15, დამე, თავის ბინაზე შეიპყრეს და პეტრე-პავლეს ციხეში გაგზავნეს სახელმწიფო მთავარშტაბის უფროსი კაპიტალისტი, რომელიც საზღვაო სამინისტროს გამგის კაპიტან კუკელის შეპყრობის შემდეგ, საზღვაო უწყებას განაგებდა.

ეკონომიური კომიტეტის გაუქმება.

სახალხო კომისრების დეკრეტის თანახმად გაუქმდა მთავარი ეკონომიური კომიტეტი. საქმეები სახალხო კომისრების საბჭოს რწმუნებულის ხელში გადავიდა.

მოსკოვში

რედაქტორთა საზოგადოების დადგენილება

რედაქტორთა საზოგადოების და სოციალისტურ პრესის ბიუროს შეერთებულ სხდომამ დადგინა ეუფრადლებოდ დასტოვონ ახალი დეკრეტი განცხადებათა მონოპოლიზაციი შესახებ. გადასწყდა დაარსება მუდმივ ორგანოსი, რომლის დანაშნულებაც იქნება ბეჭდვითი საქმის დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლა.

ბოლშევიკები და მინისტრების სურათები.

მოსკოვი. გიორგობის. 16. სასამართლოს გაძარცულ ბინაზე იპოვეს იატაკზე მიყრილი სურათები კერენსკისა და იუსტიციის ყოფილ მინისტრის შეგლოვიტოვისა. შეგლოვიტოვის სურათი ხელუხლები იყო, ხოლო კერენსკის სურათი მთლად მიფხრეწილი, თვალ-ამოთხრილი, ცხვირი და შუბლი გადაჭრილი და სხ.

უცხოელების ფასვლა.

ამ უკანასკნელ დღეებში უცხოელების წასვლა მეტად გახშირდა. სამხედრო-სარევოლიუციო კომიტეტი უცხოელებს მატარებლებში ადგილ რიგს გარეშე უთმობენ.

საბჭოს შენოგის ხელში ჩაგდება.

წითელ-გვარდიელებმა პეტროგრადის ქალაქის საბჭოს შენობა ჩაიგდეს ხელში. საბჭოში განსაკუთრებული სხდომა იყო. ამ დროს გამოცხადდნენ მეზღვაურები და წითელ-გვარდიელები. ხმლები დარბაზში გვერდის კარებებით შეიდენენ. კარებებთან შეტაკება მოხდა. არიან დაჭრილებიც. რაზმის უფროსმა განაცხადა, რომ იგი 35 წუთის შემდეგ ბრძანებას გასცემდა სროლა დაიწყოთ, თუ არ დაიშლებოდნენ. თავჯდომარე ისაევი დაემორჩილა. სხდომა სხვა ადგილას იქონიეს.

პროვინციაში

ბოლშევიკური ცენზურა

პოლტავაში ბოლშევიკურ ცენზურამ კოროლენკოს წერილი არ გაუშვა.

სამხედრო წესდება დონში.

ოლქის ატამანს კალედინს განუცხადებია: „გიდრე ბოლშევიკური კრიზისი იმეფებს, მე ოლქში სამხედრო წესებს არ მოვხსნი. სამხედრო მთავრობა თვის შორის მიიღებს ყაზახ მცხოვრებთა წარმომადგენლებს მხოლოდ იმ პირობით, რომ ისინი თვით მცხოვრებლებმა აირჩონ და არა კომიტეტებმა თუ საბჭოებმა.

ციმბირის დროებითი მთავრობა.

იუწყებიან: ომსკში შესდგა ციმბირის დროებითი მთავრობა. მთავრობას თავში უდგა ციმბირის ცნობილი საზოგადო მოღვაწე—პოტანინი. ციმბირი ლენინისადა ტროცკის მთავრობას არა სცნობს.

ყაზახები და ბოლშევიკები.

სემირეჩინის ყაზახობა 16 წლიანებიდან მოყოლებული 45 წლიანებამდე საბრძოლველად გამზადებულია. სდგება რაზმები ტაშკენტში გასაგზავნად, სადაც ბოლშევიკებს მთელ მთავრობის ხელში ჩაგდება განუზრახავთ.

კოლონურ სახლის ხელში ჩაგდება

ხარკოვი. გიორგობისთვის 18. გუშინ პოლონურ სოციალისტურ პარტიამ დაიჭირა პოლონური სახლი. ბინას დარაჯად პოლონური ლეგიონები და წითელ გვარდიელები უდგანან.

დამფუძნებელ კრების არჩევნები

მოსკოვში

. მოსკოვში 73 უბნიდან შემდეგი შედეგებია: კადეტებმა მიიღეს 87282 ხმა, ბოლშევიკებმა 73.392, სოციალისტ რევოლუციონერებმა 17.000, სოციალისტურ ბლოკმა 11.431. უკანასკნელ ცნობებით კადეტები მიიღებენ 3 ადგილს, ბოლშევიკები 4-ს, სოციალისტ-რევოლუციონერები 1.

ხარჯი არჩევნებზე

დამფუძნებელ კრების არჩევნებზე პეტროგრადში 833 ათასი მანეთი დახარჯულა. ამ ხარჯში სახელმწიფო ხაზინა 624 ათას მანეთს გაიღებს.

ეკონომიური ცხოვრება

მანეთის კურსი

ხაბაროვსკიდან იტყობინებიან, პეტროგრადსა და მოსკოვში მომხდარ ამბების გამო მანეთის ფასი მანჯურიაში საგრძნობლად დაეცა.

უკანასკნელი დეკეშები

ავსტრიაში გერმანელები და ავსტრიელები ჩვენ ტყვეებს ანთავისუფლებენ.

—

შეიპყრეს სამხედრო სამინისტროს გამგე გენერალი მანიკოვსკი.

—

სამხედრო სარევოლიუციო კომიტეტმა დაადგინა შჩეგლოვიტოვის განთავისუფლება, მაგრამ პეტრე პავლეს ციხის ადმინისტრაციამ ამაზე უარი განაცხადა.

—

სარატოვში წითელ გვარდიელებმა დაიპყრეს სახელმწიფო ბანკი, სახაზინო პალატა და ხაზინა.

—

ცენტრალი რადა და კადეტები შეთანხმებულან. კადეტები კიევზე ალარ გამოიცაშქრებს.

ქრონიკა

თბილისი

ეროვნული საბჭო. დღეს, 26 ნოემბერს, სადეპუტატო საკრებულოს სადგომში, (ფრეიფელინის ქ. № 11) დილის 11 საათზე გაიხსნება საქართველოს ეროვნული საბჭოს სხდომები.

ამიერ-კავკასიის კომისარიატის წევრი და სახალხო განათლების მინისტრი ხანჩოისკი და სახელმწიფო კონტროლი ხ. ხასმამედოვი კომისარიატის შემადგენლობიან გადიან.

ქართულ-რუსული ეკლესიების გამიჯვნა. კათალიკოსის წარმომადგენელნი მიღებულ იქმნებიან იუსტიციისა და სარწმუნოების მინისტრ შ. მესხიშვილთან რუსულ და ქართულ ეკლესიების ინტერესთა გასამიჯნელად.

კათალიკოსის სახახლის დასაცავად საკათალიკოსოს კანცელარია სთხოვს ამიერ კავკასიის მმართველობას, რათა მიიღოს ზომები სრულიად საქართველოს კათალიკოს პატრიარქის სასახლის დასაცავად.

შრომის ბირჟა. გიორგობისთვის 27, თბილისში, მადათოვის ქუჩაზე № 11. ზუბალაშვილის სახლში, იქ, სადაც ძველად სასტუმრო „ლონდონ“-ი იყო, (ალექსანდრეს ბოლის პირდაპირ) იხსნება შრომის ბირჟა.

წიგნი ქართულ ეროვნულ ყრილობის შესახებ. „კავკასიის გამომცემლობა“ მოკლე ხანში გამოსცემს საგანგებო წიგნს, რომელშიაც მოთავსებული იქნება ყრილობის სრული ანგარიში და წერილები ყრილობის შესახებ ადგილობრივ გაზეთებიდან ამოღებულნი.

ჰიდროტექნიკური სექციის კრება. ორშაბათს საღამოს რვა საათზე შესდგება კრება ქართულ ჰიდროტექნიკურ სექციისა.

გ. ლეონიძემ სთარგმნა ოსკარ უალდის დაუთავებელი „წმიდა მეძავი“ და ქაბერის (ინდოეთის პოეტ-მისტიკოსი) ლირიკული პოემები.

მატარებლების მიმოხვლა. დღეიდან მაქოს და თბილისს შუა ალარ ეფლიან შემდეგი მატარებლები № 7, 8, 9.

თელავი.

22 გიორგობისთვეს, დამით გიგოლა ახალქალაქელოვს (ყასაბი) სახლში შეუცვივდიენ სამი შეიარაღებული ავაზაკნი, მოსთხოვეს ათასი თუმანი და რადგანაც უარი მიიღეს, გამოუცხადეს რომ გაჰყოლიყო მათ ახალქალაქელოვი. გაჰყვა გარეთ, აქ მოულოდნელათ მივარდა ერთ დამცემთაგანს წაქცია, უკბინა ლოყაში და წაართო რევოლვერი, ამის დანახვაზე დანარჩენი ავხანაგები გაუხტენენ გაზნე და დაუშინეს თოფები, ახალქალაქელოვმაც სროლითაგე უპასუხა—სროლაში დაიჭრნენ მსუბუქათ, თვით გიგოლა ახალქალაქელოვი და მის მიერ დაკბენილი ყაჩაღი, შემდეგ სამთავე დამცემნი მიიმალნენ ღამის სიბნელეში.

დამფუძნებელ კრების არჩევნები

ახმეტაში

მონაწილეობა მიიღო 1301 ამომრჩეველმა: მენშევიკებმა მიიღეს 1,268 ხმა, ერ.-დემოკრ. 26 ხმა.

ბატან მარელისში

1,265 ამრჩეველიდან გამოცხადდა 891 მენშევიკებმა მიიღეს 880 ხმა, ერ.-დემოკრატებმა 9 ხმა.

ნაძალადევში

734 ამომრჩეველიდან მონაწილეობა მიიღო 476 ამრჩეველმა: მენშევიკებმა მიიღეს 451 ხმა, ერ.-დემოკრ. 21 ხმა.

საყარაულო-ბოგჯომის ხეობაში

(ბაისურები, ოსები) 1003 ამრჩეველიდან მონაწილეობა მიიღო არჩევნებში 953. მენშევიკებმა მიიღეს: 896 ხმა, ერ.-დემოკრატ. 55 ხმა.

საყრდენიოსში

906 ამომრჩეველიდან ყველა გამოცხადდა, მენშევიკებმა მიიღეს 894 ხმა, ერ.-დემოკრატებმა 10 ხმა.

სვიმონიანთ ხევ-ღულელებში

1407 ამომრჩეველიდან არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 1347. მენშევიკებმა მიიღეს 1287 ხმა ერ.-დემოკრატებმა 60 ხმა.

თიანეთში

შიგ თიანეთში 925 ამრჩეველიდან არჩევნებს დაესწრო 585. მენშევიკებმა მიიღეს 463 ხმა, ერ.-დემოკრატებმა 107 ხმა, ს. ფედერალისტებმა 14 ხმა.

გალმა თიანეთში (იორის ნაპირები)

ჩაბანო ახალ სოფელში 872 ამომრჩეველიდან მიიღო მონაწილეობა 718 ამრჩეველმა. ყველამ ხმა მისცეს მენშევიკებს.

ზემო თიანეთში

1123 ამრჩეველიდან მონაწილეობა მიიღო 969: აქედან 967 ხმა მიიღეს მენშევიკებმა, ერ.-დემოკრატებმა 2 ხმა.

ხოფ. გელათ-მოწამეთში: სოც.-დემოკრ. № 1—203 სოც. რევ. № 3—1. სოც. ფედ. № 6—0 და ეროვ.-დემოკრ. № 8—53. **კოკა—ნაბოსლევში:** სოც.-დემოკრ. № 1—389. სოც.-რევ. № 3—7. სოც. ფედ. № 6—0 და ერ. დემოკრ. № 8—10.

თიანეთის მაზრაში

მენშევიკებმა მიიღეს 10,767 ხმა. ბოლშევიკებმა 1, ს.-ფედერალისტებმა 340, ეროვნ.-დემოკრ. 365.

ბანძაში (სამეგრელო)

ბანძის საზოგადოება დაყოფილი იყო ოთხ საარჩევნო უბნათ. არჩევნები 18 ნოემბერს დამთავრდა პირველი ნუმერის სრული გამარჯვებით; საარჩევნო კომისიის წევრები ენერგიულად ეკიდებოდენ საქმეს, საზოგადოებამაც მხურვალე მონაწილეობა მიიღო არჩევნებში; არჩევნების დროს არავითარ უწესოებას ადგილი; მენშევიკებმა მიიღეს 2,073 ხმა, ბოლშევიკებმა—2, ესერებმა—94, სოც.-ფედერალისტებმა—97 და ეროვნულ-დემოკრატებმა 100.

ზიოქრაწყაროში (კახეთი).

ამომრჩეველი იყო 932, გამოცხადდა 770, მენშევიკებმა მიიღეს 760 ხმა, ს.-ფედერალისტებმა 2; ეროვნ.-დემოკრ. 8

საგარეჯოში.

1-ლ რაიონში სულ იყო 1112 ამრჩეველი, გამოცხადდა 884, მენშევიკებმა მიიღეს 790 ხმა; ბოლშევიკებმა 15, ს.-ფედერალისტებმა 43, ეროვნ.-დემ. 36. მე-2 რაიონში იყო 1140 ამრჩეველი, გამოცხადდა 768 ამრჩეველი. მენშევიკებმა მიიღეს 684 ხმა; ბოლშევიკებმა 8; ს. ფედ. 70; ეროვნ.-დემ. 6.

ნინოწყაროში.

იყო 683 ამრჩეველი, გამოცხადდა 681 ამრჩეველი. მენშევიკებმა მიიღეს 663 ხმა; ს.-ფედ. 1; ეროვნ.-დემ. 17.

არჩევნები სოფლად:

რამდენიმე სოფლიდან არჩევნების შედეგი უკვე გაგიგეთ. მიუხედავათ ისა, რომ არჩევნების მსვლელობა ძალადობაზე იყო აშენებული და ჩვენ სოფლებში არ გვყოფდა გაგზავნილი ჩვენი წარმომადგენლები, შესმენილი გლეხებისაგან მაინც მოგვივიდა ხმები. მოგვყავს აქვე რამდენიმე სოფლის ცნობები.

ს. ნაგარევში მიიღეს: სოციალ-დემოკ. № 1—204. სოც.-ფედ. № 6—2. და ერ.-დემოკრატ. № 8—124.

ს. ოფურჩხეთში: ს.-დემოკრატ. № 1—491. ს.-ფედ. № 6—17 და ერ. დემოკრ. № 8—122. ს. კურსებში: ს.-დეს. № 1—400, ს. რევ. № 3—197. ს. ფედ. № 6—12 და ეროვ.-დემოკრ. № 8—89.

არტაანი ივრის ხეობაში (ფშავლები) 565 ამრჩეველიდან არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო 512. აქედან 511 ხმა მიიღეს მენშევიკებმა, ერ.-დემოკ. 1 ხმა.

საქართველოს ეროვ. ყრილობის დადგენილებანი

სკოლის სექციის რეზოლიუცია

საქართველოს პირველი ეროვნული ყრილობა ადიარებს, რომ რუსეთის დიდი რევოლიუციის პროცესშივე დაუყოვნებლივ უნდა მოისპოს ყველა ის ძირითადი ბოროტები, რომელსაც მხოლოდ ძველი სახელმძღვანელობა ეროვნების პოლიტიკა ამართლებდა და ამაგრებდა. ამიტომ საქართველოს პირველი ეროვნული ყრილობა საბოლოოდ სცნობს, რომ:

1. ამიერ კავკასიის კომისარიატმა დაუყოვნებლივ გამოაქვეყნოს საკანონმდებლო დეკრეტი ამიერ კავკასიის ერთა სკოლების სრული ნაციონალიზაციის შესახებ.

2. ამ დეკრეტის ცხოვრებაში გატარება გული ხმობს ორგვარი ორგანოს შექმნის საჭიროებას: ა) საერთო სახელმწიფოებრივის და ბ) კერძო ეროვნულისას.

3. საერთო — სახელმწიფოებრივი ორგანო, ამიერ კავკასიის კომისარიატის სახით, სკოლის ნაციონალიზაციის დეკრეტის გამოქვეყნებასთან ერთად ახდენს ამიერ კავკასიის ერთა სასკოლო ინტერესების გადამიჯვნას. ამისთანავე საერთო სახელმწიფოებრივი ორგანო ხელმძღვანელობს ყველა იმ კლასებს და სასწავლებლებს, რომელთა მოწაფეების შემადგენლობაც ეროვნულად შერეული დარჩება და რომელშიაც ამ მიზეზით ნაციონალიზაციის განხორციელება დროებით შეუძლებელი ადმოჩნდება.

4. ეროვნული ორგანო, ქართული ეროვნული საბჭოს ალმასრულებელ ორგანოს სახით, სათავეში უდგას გაქართულებულ კლასებს და სასწავლებლებს და ნეტელი ქართული სწავლა-აღზრდის და განათლების საქმეს, მას ევალება ყოველგვარი ზრუნვა ქართული სწავლა-აღზრდის ორგანიზაციისა და მისი ნორმალური და ნაყოფიერი მსვლელობის შესახებ—შემდეგი ს ფუძვლების მიხედვით:

1. სახალხო სკოლა უნდა იყოს საყოველთაო, სავალდებულო, საერო (განშორებული ეკლესიის გან), უფასო, ერთგვარი, და შეიცავდეს საზოგადო განათლების რვა წლიან კურსს.

2. საზოგადო განათლების სახალხო სკოლას უნდა მისდევდეს მრავალნაირი საბრალფესიო და სპეციალური განათლების სკოლები, რომელთა ტიპიც უნდა შეეფერებოდეს ადგილობრივ მცხოვრებთა ბუნებრივ საქმიანობასა და პროფესიას.

3. საშუალო სკოლა უნდა შეიცავდეს მხოლოდ ახალგაზრდული სასწავლებლის ოთხს უფროს კლასს და ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ნივთიერად არა უზრუნველყოფილ კლასებ სათვისაც. საშუალო სკოლა სხვა და სხვა ტიპისაა, ხოლო უფლებრივის მხრივ სავსებით თანასწორია.

4. კერძო ინიციატივას წვლა-აღზრდისა და განათლების საქმეში ფართო სარბიელი უნდა ჰქონდეს დათმობილი.

5. ქართულ ეროვნულ საბჭოს ევალება აგრეთვე იზრუნოს, როგორც სკოლამდი სწავლის, ისე სკოლის გარეშე განათლების ყოველი დარგის მოწესრიგების შესახებ.

6. კერძოდ სკოლის ყველა ტიპისა და საფეხურის გაქართველების განსახორციელებლად ქართულ ეროვნულ საბჭოს ალმასრულებელ ორგანოს ევალება:

1. სხვა და სხვა რაიონებში მოწყობილ იქმნას მოკლე ვადიანი საპედაგოგიო კურსები, რომელთა მიზანიც ჩვენი საშუალო სკოლის მასწავლებელ-

თა მომზადების დონის ამაღლებაში უნდა მდგომარეობდეს, მოახდინოს ავრეთვე სრული ნაციონალიზაცია ამასწავლებლო სემინარიებისა.

2. გამოძებნოს საშუალება ახალხო სკოლის მასწავლებელთა ნივთიერად უზრუნველ ყოფად.

3. ჩვენი საშუალო სკოლის მასწავლებლობა არ არის მომზადებული—გაქართულებულ სკოლებში სწავლა-აზღრდის წარმოებას შესაფერი ხელმძღვანელობა გაუწიოს. ამიტომ საჭიროა დაარსდეს ერთწლიანი სპეციალურ პედაგოგიო კურსები, რომელიც საგანგებულო უნდა გახდეს ყველა იმ პირისათვის, რომელიც საშუალო სკოლის მასწავლებლობას აპირებს.

4. გაქართველებულ სკოლას ახალი სახელმძღვანელოების და ხელსაწყო ნივთების საკმაო რიცხვი ესაჭიროება. ამიტომ საჭიროა ეროვნულმა საბჭომ შეჰქმნას განსაკუთრებული ორგანო, რომლის მუდმივი ზრუნვის საგანსაც, როგორც შესაფერისი სახელმძღვანელოების და ხელსაწყო ნივთების შექმნა, ისე მათის გამოცემისა და გავრცელების მოწესრიგება უნდა შეადგენდეს.

5. ამავე ორგანოს უნდა დაევალოს—დაუყოვნებლივ გაანიხილოს ყველა ის ქართული სახელმძღვანელო, რომელიც ამ ჟამად გაქართულებულ სკოლებსა და კლასებში იხმარება, შეაფასოს იგინი და სახმარებლად ხოლოდ საუკეთესონი მოიწონოს. ამას გარდა ტერმინოლოგიის სიჭრელის თავიდან ასაცილებლად საჭიროა ყველგან მიღებულ იქმნას ის ტერმინები, რომელსაც შეიმუშავებს დასახელებული ორგანო.

6. საქართველოს პირველი ეროვნული კრება აღიარებს, რომ სკოლის გაქართულება მხოლოდ მაშინ დადგება მკვიდრსა და საიმედო ნიადაგზე, როდესაც ქართველობას საკუთარი უნივერსიტეტი გაუჩნდება. ამიტომ იგი დაბეჯითებით ავალებს თავის ეროვნულ საბჭოს, რომ მან ყოველსახვრივ დახმარება გაუწიოს ქართულ უნივერსიტეტის საზოგადოებას, როგორც ზნეობრივად, ისე ნივთიერადაც, რათა ქართული უნივერსიტეტის გახსნა, თანახმად ინტერპარტიული საბჭოს გადაწყვეტილებისა, მომავალ წლის იანვრამდე მოხერხდეს.

სასამართლოს ხელოვნების რეზოლიუცია

იურიდიული სექციამ თავის მუშაობაში იმ მოსაზრებით ხელმძღვანელობდა, რომ მისი მუშაობის მთავარ საგანს შეადგენს სამოსამართლო ნაწილის ორგანიზაციის საქართველოში და ამ საკითხთან დაკავშირებული უსაჭიროესი რეფორმები. იურიდიული სექციამ ვერ იკისრებს შეიმუშავოს სასაკანონმდებლო აქტი და ამიტომ გამოსთქვამს მხოლოდ ზოგადი ხასიათის საპრინციპო მოსაზრებათ.

ამრიგად სექციამ განიზღვრა საგანი თავისი მუშაობისა ერთის მხრით სამოსამართლო ნაწილის ნაციონალიზაციით და მეორეს მხრით კი არსებულ სამოსამართლო წყობილების რეორგანიზაციით—ზოგი ინსტიტუტის გაუქმებით და ზოგის ახლად შექმნით.

თანახმად ამ ხელმძღვანელ მოსაზრებისა იურიდიულმა სექციამ საჭიროდ სცნო:

ა) დაუყოვნებლივ უნდა გაუქმებულ იქმნას ინსტიტუტი სასოფლო სასამართლოსი და საერთოდ საგანგებო საგლეხო კანონმდებლობა, ვითარცა ნაშთი ძველი წყობილებისა და მის წოდებრივ არსის გამოხატულება.

ბ) აგრეთვე გაუქმებულ უნდა იქმნეს სამეჯნო სასამართლოც და სამეჯნო საქმეთა წარმოება უნდა გადაეცეს საერთო სამოქალაქო სასამართლოს.

გ) უნდა დაწესებულ იქმნას ინსტიტუტი მომრიგებელ მოსამართლეთა, რომელთაც ირჩევს ქალაქის და ერობის თვითმართველობა. მომრიგებელ მოსამართლეთა ყრილობა ხსენებულ ინსტიტუტისათვის იქნება მეორე ინსტანციათ.

დ) საოლქო სასამართლოსი და სასამართლო პალატის წყობილება უნდა შეიცვალოს ამ სახით:

საოლქო სასამართლო ქვემდებარე საქმეების პირველ ინსტანციათ უნდა დარჩეს, ხოლო სისხლის სამართლის საქმეებისათვის უნდა დაწესებულ იქმნას ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი.

სასამართლო პალატა უნდა დარჩეს საეპელაციო ინსტანციად საოლქო სასამართლოში განხილულ სამოქალაქო საქმეებისთვის.

ე) ყველა ხარისხის სასამართლოებისათვის უნდა დაწესებულ იქმნას საქართველოში ერთა საკასაციო ინსტანცია—სენატი, ანუ საკასაციო სამართალი,

ვ) უნდა გადასინჯულ იქმნას დებულებანი ნაფიც ვექილთა წოდებრივ ორგანიზაციისა და კერძო ვექილთა ინსტიტუტის შესახებ.

ზ) უნდა გაუქმებულ იქმნას არსებული თანამდებობა მომრიგებელ მოსამართლის თანაშეწყისა, გამომძიებლის ფუნქციებით და დაწესებულ იქმნას დამოუკიდებელ გამომძიებელთა ინსტიტუტი.

თ) საქართველოს ტერიტორიაზე სამართალი ყველა ინსტანციაში საერთო წესით უნდა სწარმოებდეს ქართულ ენაზე, მაგრამ ეროვნულ უმცირესობათა ენების უფლება დაცულ უნდა იქმნას საგანგებო კანონით.

ი) ვიდრე შეიქმნებოდეს ახალი კანონები მოსამართლე უნდა სარგებლობდეს აწ არსებული კანონებით.

ყველა ეს უსაჭიროესი რეფორმა სამოსამართლო ნაწილისა ისეთი უცილობელი რამ მოთხოვნილება და უთუო პირობაა ერის ცხოვრების ახალ საფუძველზე აგებისა, რომ იურიდიულმა სექციამ საჭიროდ არ სცნო დაესაბუთებინა თითოეული თვისი დადგენილება.

ამასთანავე იურიდიული სექცია საჭიროდ სცნობს რომ აქ წარმოდგენილი ყველა დებულების დაწვრილებითი შემუშავება და განხორციელება ეროვნულმა ყრილობამ უნდა მიანდოს ეროვნულ საბჭოს, რომელიც იმოქმედებს ამიერ კავკასიის კომისარიატთან შეთანხმებით.

საქართველოს პირველ ეროვნულ ყრილობის საერობო სექციამ განიხილა საქართველოში ერობის შემოღების საკითხი და მიიღო რა მხედველობაში:

1) რომ ერობა ერთი უდიდესი და აუცილებელი საჭიროებათაგანია ჩვენი სოფლისა.

2) რომ ამ საჭიროებამ თავი იჩინა განსაკუთრებით აწინდელ ომის დროს, რომელმაც გამოიწვია რუსეთში და ჩვენშიც ნორმალურ ეკონომიურ ცხოვრების რადიკალური დარღვევა და სხვათა შორის უკიდურესი სასურსათო კრიზისი.

3) რომ ერობის შემოღებლობა დიდად აფერხება ჩვენი ქვეყნის წინსვლასა და განვითარებას, საჭიროდ სცნო:

1. დაუყოვნებლივ შემოღებულ იქმნას საქართველოში სამ სართულიანი ერობა:

ა, მცირე საერობო ტერიტორიული ერთეული, ადგილობრივი პირობების მიხედვით.

ბ, სამაზრო და

გ, საგუბერნიო, ანუ საოლქო.

2. ერობა აგებული უნდა იქმნას საყოველთაო (განურჩევლად სქესისა), პირდაპირ, თანასწორ, ფარულ და პროპორციონალურ საარჩევნო უფლებაზე.

3. ერობას უნდა მიენიჭოს არა მარტო სამეურნეო ფუნქციები, არამედ საზელმწიფო მართველობის უფლებებიც ადგილობრივ საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად,—კერძოდ თვით-დაბეგვრისა და საგადებულო დადგენილებათა გამოცემის უფლება.

4. საერობო დაწესებულებათა დადგენილების განსაჩივრება ფორმალური კანონიერების მხრივ შეუძლიან სასამართლოში ყოველს მოქალაქეს და იურიდიულ პიროვნებას. უმაღლესი მეთვალყურეობა ფორმალური კანონიერების ფარგალში მოქმედებისა ეკუთვნის მთავრობის ადგილობრივ კომისარათ, რომელიც გასაჩივრებს სასამართლოში.

5. ერობის დაუყოვნებლივ შემოღებაზე ზრახვა და მ სი განხორციელება, ზემოაღნიშნულ პირობათა დაცვით, მიანდოს საქართველოს ეროვნულ საბჭოს.

6. დაუყოვნებლივ მოღებულ იქმნას ზომები, რათა თბილისის გუბერნიის 7 უფავო მაზრაში დაუყოვნებლივ შემოღებულ იქმნეს ერობა და სადავო მაზრების გამო არ შეწყდეს არც საგუბერნიო საერობო დაწესებულებათა შემოღება თბილისის გუბერნიაში, არც სამაზრო დაწესებულებათა ახალქალაქის მაზრაში.

გოლშევიკეგი და ნოე ჟორდანია

(ეროვნული ყრილობის გამო)

კავკასიის ბოლშევიკთა კომიტეტმა შემდეგი დადგენილება გამოიტანა საქართველო ეროვნულ ყრილობის გამო:

„კავკასიის კომიტეტი რ. ს. დ. მ. პარტიისა (ბოლშევიკების) ეროვნული საკითხის გადაწყვეტაში საესებ თ ურთდება რუსეთის ხალხთა უფლებების დეკლარაციას, რომელიც აღიარებულია სახალხო კომისარების დეკრეტით 2 ნოემბერს 1917 წ. და რომლის ძირითადი დებულებები შეიცავენ შემდეგს:

1. რუსეთის ხალხთა თანასწორობა და უზენაესი უფლება (суверенность).

2. რუსეთის ხალხთა უფლება თავისუფალ თვითგამორკვევის, სრულ გამოყოფამდე და დამოუკიდებელ სახელმწიფოს დაარსებამდე.

3. ყოველგვარ და ყველა ეროვნულ და ეროვნულ—სარწმუნოებრივ უპირატესობათა და შეზღუდვათა გაუქმება.

4. ყველა იმ ეროვნულ უმცირესობათა და ეროვნულ ჯგუფთა, რომელიც რუსეთის ტერიტორიაში ცხოვრობენ, თავისუფალი განვითარება.

კავკასიის კომიტეტი რ. ს. დ. მ. პარტიისა (ბოლშევიკების) „საქართველოს პირველ ეროვნულ ყრილობის“ გამო, ეყრდნობა რა ზევით მოყვანილ დებულებებს, ადგენს:

1. რუსეთის ზუსტების და გლეხების ოქტომბრის რევოლიუციამ რუსეთის ყველა ხალხთ მიანიჭა ეროვნული თვითგამორკვევის სრული უფლება, არა სიტყვით, არამედ საქმით. ყველა ხალხს, და მაშასადამე ქართველ ხალხსაც, სრული უფლება აქვს თითონ გადასწყვიტოს თავის ბედი, ე. ი. ამიერიდან პირდაპირ თვით ხალხმა, მუშებმა, გლეხებმა და ჯარისკაცებმა თითონ უნდა იკისრონ ეს საქმე და არავითარ შემთხვევაში არ უნდა მიანდონ ის არამკითხე ოპეკუნებს.

2. დადგენილი კრება, რომელმაც მიითვისა „საქართველოს პირველი ეროვნული ყრილობის“ სახელწოდება, ოდნავადაც არ გამოხატავს ქართველი ხალხის, ე. ი. მუშების გლეხების და ჯარისკაცების ნამდვილ სურვილებს, იმათ ინტერესებს და მოთხოვნებს. თავის უმეტესობაში ეს კრება შემდგარია სრულებით ფიქტიურ, მკვდარ, მხოლოთ ქალაქზე არსებულ ორგანიზაციების წარმომადგენლებიდან, რომელთაც ხალხთან სრულებით არავითარი კავშირი არ აქვთ.

3. ამნაირ უნიადაგო კრებას არავითარი უფლება არა აქვს ილაპარაკოს ხალხის სახელით და მით უმეტეს იტვირთოს ხალხის ბედ-იღბლის გადაწყვეტა. ამ კრებას, როგორც სრულებით შემთხვევით შეკრებილს კერძო საკითხის გადასაწყვეტად (თავ..აზნ. ქონების გადაცემა) არ აქვს უფლება მით ისოს ეროვნული კრების სახელი და გამოიტანოს რაიმე საბასუხისმგებლო დადგენილება ქართველი ერის სახელით.

4. ასეთ უფლება იქნება მხოლოდ ქართველი ხალხის დამფუძნებელ კრებას მოწვეულს საყოველთაო, პირდაპირი, თანასწორი და საიდუმლო ხმის მიცემის საფუძველზე. მეორე მხრით ქართველი ხალხის დამფუძნებელი კრების მოწვევა დღევანდელ პირობებში იმ დროს, როცა ომი ჯერ კიდევ არ შეწყვეტილა და იმავე დროს ბნელი ძალები, კონტრ-რევოლიუციონური ბურჟუაზია და მემამულეები კერენსკეების და კალედინების მეთაურობით მუშების და გლეხების მთავრობას ეომებიან, ასეთ პირობებში, ვიმეორებთ ქართველი ხალხის დამფუძნებელი კრების მოწვევა სრულებით უადგილო და დროს შეუფერებელია და მას შეუძლია დიდი უბედურება დაატეხოს თავს არა მარტო ქართველ ხალხს, არამედ მთელ ამიერ-კავკასიასაც.

გამოდის რა ამ მოსაზრებიდან კავკასიის კომიტეტი გმობს ინტერპარტიულ საბჭოს, რომელშიც წმინდა ნაციონალისტურ და შოვინისტურ პარტიებიან ერთად მოიკალათეს ქართველმა მენშევიკებმა, წინ დაუხედავ ნაბიჯს „ეროვნული ყრილობის“ მოწვევის გამო და ამასთანავე უარყოფს ამ ყრილობაში რაიმე მონაწილეობის მიღებას.

კავკ. ხალხთა კომ. რუს. სოც.-დ. მუშათა პარტიისა (ბოლშევიკების).“

რადგანაც ეს დადგენილება არსებითად არ განსხვავდება ფილიპე მახარაძის ბრალდებიდან, რომელიც ეროვნულ ყრილობაზე წარმოითქვა 20 გიორგობისთვეს, რაზეც სათანადო პასუხი გასცა ნოე ჟორდანიამ, მიგვყავს ამ უკანასკნელის პასუხი სრულიად უკომენტარიოდ:

მოქალაქენო! რადგანაც ჩემი მოხსენების შესახებ კამათი არ ყოფილა, ხოლო ის ორატორი, (იგულისხმეთ ფ. მახარაძე) რომელიც ჩემს წინააღმდეგ გამოვიდა, არსებითად არ შეხებია ჩემს მოხსენებას, მინდოდა უარი მეთქვა სიტყვაზე, მაგრამ საკითხის ზოგიერთი მხარე მაინც დარჩა გამოურკვეველი და ამიტომ მინდა ვისარგებლო სიტყვის უფლებით. მახარაძემ სთქვა, არა მგონია ნოე ჟორდანიას ეკითხებოდეს ამ ყრილობაზე, რომ ეს სწორედ დიდი ღირსებაა, მაგრამ მე ამას ჩემს თავს არ ვიკადრებ, ეს თვით პარტიების ღირსებათ უნდა ჩაითვალოს. ჩვენ თავიდანვე გვინდოდა ნაციონალური კითხვის, ე. ი. ისეთი კითხვის, რომელიც მთელს ნაციას ეხება, გადაჭრა შეთანხმებით და არა ბრძოლით. ჩვენ ვიბრძოლეთ მაშინ, როცა პრესაში, ლიტერატურაში ვიკამათეთ. ამ. ლეს სიტყვის დრო წავიდა, ლეს საქმის კეთების დროა, ლეს რევოლუციისა და შენების დროა და რასაც ლეს ვერ მოასწრებ, შეიძლება ვერასოდეს ვერ მოასწრო იგი (ტაში). საჭირო და სასურველია არა მარტო ნაციონალური ძალების შეთანხმება ამ საკითხის გარშემო, ჩვენ გვინდა ერების შეთანხმებაც. და მაკვირვებს, როცა სოციალდემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელი გამოდის და ამ ელემენტარულ ჭეშმარიტების შესახებ დაობს.

მოგახსენებთ კიდევ ერთი ფაქტის შესახებ, რომელიც ჩემმა ოპონენტმა სადაოთ გახადა. მან სთქვა, ვითომც ჩვენ მომხრე ვიყავით კერენსკის მთავრობისა. ეს არ არ არის მართალი. კავკასიის დემოკრატიამ თავის წარმომადგენლების პირით თავის დროზე მოითხოვა დემოკრატიულ თათბირზე უფრო დემოკრ. მთავრობა. იქ მაშინ ჩვენთან ერთად იდგნენ სხვა ქართული პარტიების წარმომადგენლებიც. შემდეგ მახარაძემ სთქვა, დღევანდელ ყრილობაში არ არის მუშათა და გლეხთა წარმომადგენლებიო. ესეც არ არის მართალი. აქ წარმოდგენილია მთელი კავკასიის მუშათა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა ცენტრები, გლეხების მიერ არჩეული სამაზრო აღმასკომულებელი კომიტეტები. მართალია, აქ შეიძლება იყოს წარმოდგენილი ისეთი საზოგადოებები, რომელებიც მხოლოდ ქალაქზე არსებობენ, მაგრამ იმის თქმა, რომ ლევანდელ ყრილობაზე არ არიან ქართველ ხალხის წარმომადგენლები — ფაქტის დამახინჯებაა, და არ ვიცი რათ დასჭირდა ეს მახარაძეს.

მახარაძე გვირჩევს ხარი დავუპირისპირეთ ლენინის მთავრობას. ეს ავანტიურა იქნებოდა. ლენინის მთავრობა არ უცვნია არც ერთ ერს, იგი არ უცვნია არც თვით რუსეთის ერს, ეს რომ ასე არ ყოფილიყო, ლეს რუსეთში სამოქალაქო ომიც არ იქნებოდა. ახლა უნდათ ჩვენც მოვიქცეთ ამ სასამოქალაქო ომში და თუ რას ნიშნავს ეს—თქვენ კარგათ იცით.. ჩვენ ვიცნობთ იმ მთავრობას, რომელსაც იცნობს რუსეთი. მახარაძე კი სეპარატიულ გზას ადგია, რუსეთს არ უცვნია ლენინის მთავრობა და ჩვენ ვიცნოთო. ეს ავანტიურაა და ამ გზაზე შედგომა ერს დღეუპავს. მახარაძე აცხადებს, რომ ისინი მომხრენი არიან ერთ თვითგამორკვევის. მარა ეს სიტყვით და როცა ჯერი საქმეზე მიდგება, ისინი არასოდეს არ უშერენ მხარს ერთა თვითგამორკვევის უფლებას, „სიტყვა სხვაა, საქმე სხვაა, შუა უდევს დიდი ზღვარი“.

თბილისის გუბ. სახალხო სკოლების მასწავლებელთა საუურადღებოდ

თბილისის გუბერნიის მასწავლებელთა კავშირის მთავარ გამგეობას კავშირის ზოგიერთ ფილიალ განყოფილებათაგან მოსდის შეკითხვები. მართალია თუ არა ხმები, თითქოს ქ. თბილისის მასწავლებლებს გამოეცხადებინოს **გაფიცვა** ეკონომიურს ნიადაგზეო.

ვაუწყებ [illegible] მასწავლებლებს, კავშირის წევრთ, რომ გავრცელებული ხმები სავსებით მართალი არ არის: გაიფიცნენ ხოლოდ თბილისში არსებულ, ეგრედ წოდებული, თბილისის საქვეყნომოქმედო საზოგადოების და სამინისტრო უწყების სკოლების მასწავლებლები. რომელთა რიცხვი 60 არ აღემატება. გაფიცვას მხარი არ დაუჭერეს ქალაქის პირველ დაწყებითი სკოლების მასწავლებლებმა, მხარი არ დაუჭირეს არც სამრევლო სკოლების მასწავლებლებმა, მიუხედავად იმისა, რომ ამ უკანასკნელთა მდგომარეობა **გაცილებით** უარესია.

ამ ჟამად, როგორც გადმოგვცეს, გაფიცულებიც შეუდგნენ თავიანთ მოვალეობის ასრულებას.

მოუწოდებ კავშირის ფილიალ განყოფილებათა გამგეობებს ყოველგვარი ზომები იხმარონ და თავი შეაკავებინონ მასწავლებლებს გაფიცვისაგან. დღევანდელ ისტორიულ მომენტში, როცა სწყდება ერის ყოფნა-არ ყოფნის საკითხი, შეუწყნარებელია დაშვებულ იქმნას ავანტიურისტული ხასიათის გამოსვლები.

ქრისტეშობისთვის ბოლო რიცხვებში მოწვეულ იქნება კავშირის დელეგატთა ყრილობა-, რომლის დღის წესრიგში სხვა საკითხთა შორის შეტანილ იქნება ადნიშნული საკითხიც.

კავშირის თავმჯდომარე

ვ. ბურჯანაძე.

ნამეფარი ნიკოლოზ II

ძველი რომაელები იტყოდენ: კაპიტოლიიდან, დიდების ტაძრიდან, ტარპეს კლდემდის, საიდანაც დამნაშავეებს სროლილობდენ, რომ ნამცეც-ნამცეც ქცეულყვნენ ისინი,—სულ პაწია მანძილია.

ამ თქმულების ეეშმარიტება თვითონ მე განვიცადე ამ ზაფხულში.

ამ წლის ოცდაცხრა ივლისს პეტროგრადიდან გავემგზავრე მისი მიდამოების დასათვალიერებლად. პეტროგრადის ირგვლივ მდებარე აგარაკები და სოფლები უწინაც მინახავს, ჩემ სტუდენტობის დროს, მაგრამ მაშინ ყველაფრის ნახვა არ შეიძლებოდა, რადგან სასახლეების და ბაღების დათვალიერება აღკრძალული იყო. ლეს კი სასახლეები და ბაღები ხალხის კუთვნილებას შეადგენს, ყველას ნება აქვს სასახლეებიც ნახოს და ბაღებშიც ისეირნოს. ახლა ჩემ ცნობის შოყვარეობას იზიდავდა ქანდაკებანი და საშუალ საუკუნეების გამოჩენილ მხატვართა ნაწარმოებნი, რომელნიც ბლომათ მოიპოვება ცარსკოე სელოს, ეკატერინეს და ალექსანდრეს სასახლეებში. აგრეთვე მინდოდა მენახა ნამეფარ ნიკოლოზის მიერ აშენებული წმიდა თეოდორეს სახელზე ტაძარი, რომლის აშენებაზე ხაზინის აუარებელი ფული დიხარჯა.

ამ მიზნის გარდა, უბრალო ხეტიალიც მინდოდა. ჩინებული დღე იყო, თბილი და ზნიანი. ორი საათი იქნებოდა რომ მივედი ნაპეფარის სოფელში და პირდაპირ გავემართე თეოდორეს ტაძრის დასათვალიერებლად. ტაძარი არ მომეწონა, რუს-ბიზანტიის გეგმაზე არის აგი აგებული, რაღაც ულაზნო, მძიმე, დაბალ თაღებიანი, რომელიც ძველთა დასწოლია დედამიწას, თითქო უნდა გაჰკლიჭოს იგი და თვითონაც ჩაძიროს, უფსკრულში და თან მოოცველიც ჩაიტანოს.

ამ ტაძარმა ცუდ გუნებაზე დამაყენა, თითქოს სული დამეხუთა მისი ცქერით.

კედლები ყოველი ფერის საღებავით არის შეღებილი, საიდანაც არ შეხედოთ, სულ ოქრო და ოქრო. გუმბათი რადაც დიდი და მძიმე, როგორც რომანოვების სამეფო გვირგვინი, იგიც მძიმეთ დაწოლია სახურავს, თითქოს ეს არის ჩაიტანსო. იგიც ოქროთი არის გადაჭედილი, შორიდან მზეზე ისე ლაპლაპებს, თითქოს ცეცხლის ალი იყოს, რომელიც ხან ამოვარდება და ხან ნელდება.

ვისაც უნახავს ჰაეროვანი, სინათლიანი კელნის და პარიზის ღვთისმშობლის ტაძრები, რომელნიც თითქოს მიწას მოშორებიან და მლოცველის სულით, მისი ღვთისად მისწრაფებით, ზეცისკენ მიეშურებიან, იმას თეოდორეს ტაძარი არ მოეწონება. იგი ბნელ უფსკრულისკენ მიაქანებს მლოცველს და პირდაპირ, განუკითხველათ მისთა საქმეთა, უნდა გადისროლოს იგი უფსკრულში.

ეს ტაძარი სამშობლოა ნიკოლოზის მეფობის, მის მართალ მსაჯველობის...

აქაც იგივ სიბნელე, იგივ საიდუმლოებაა...

ზურგი უბრუნე ამ ბნელ და სევ-

ქართლოსიანებს

მზეობს ტანჯვის დღე. ტოკავს ბრგედ გული.
ცეცხლში ეხვევა კავკასიონი.
ელვარებს დროშა განახლებული,
ვით ვარსკვლავედში ცეცხლის სიონი.

———

ჰეი, მებრძოლნო, სისხლის წარღვნაში
ფარშუბ ნამ ხვრევი რას ადგეხართ განზე?
რას დასდგეთ მკვდრებსა ცეცხლის ავდარში,
მერნებს რად აფრთხობთ ლანდთა საფლავზე?
სლავთა და ტევტონთ პირქუშ ბრძოლაში
ანწყვანებდეთ სიხლით უდაბნოს,
მაგრამ ყოველთვის გხედავდით ალში
შეშლილს, შეძარცულს, ნალახს, უდაფნოს...
უცხო მიწამან თავისთან ერთად
თქვენი სახელიც დაასამარა,
აქ კი ქართლოსი მარილის სვეტად
შორით გაზეერდათ ცრემლის ამარა.
ხანგრძლივმა ბრძოლამ მთლად მიგავიწყა,
გმირო ლაშქარო, შენ შენი ერი.
რაა გმირობა თუ უმიზნოა?
საზარელია თვით მშვენიერი!
მაშ ჰეი, გმირნო, თქვენს მფრინავ რაშებს
მოსწით, განშორდით მძოვრთასაფარსა,
აფრიალებდეთ ქართლოსის დროშებს,
ვით ძმაფრ ქარცეცხლში მერანთ ფაფარსა.
დაჰკარით ბუკსა! აქეთკენ მქროლნი
გრიგალის ეტლით დაენთეთ ცეცხლად,
გულს აიწყვეტეთ სურვილის ორბნი,
გამოაფრინეთ აქ პირველ მერცხლად,
რომ არწივებმა დახრილი თავით
გიძღვნათ გვირგვინი, ვით თქვენს წინაპრებს,
ცათ მათ უნთებდნენ ვარსკვლავთა თვალით
ახალ სიცოცხლის დიდებულ ლამპრებს!

———

მზეობს ტანჯვის დღე...

———

ვერ შეგაშინოთ ბედის რისხვამ,
ვერც ქარიშხალის ავყია სვავმა,
ფურთხი თვით მაგ ბედს, თუ იგი ჰპადებს
თქვენში სილაჩრის მუხანათ ბადეს!
დაე, მყობადიც იქცეს მთლად წყევად,
ჩაჰქრეს სიცოცხლის და ნათლის სვეტი,
თვით ზეცის ძალებს ჩამოსაქცევად
მოპხვდეთ ნამსხვრეეი მაჰვილის წვეტი,
თუ უზენაეს მშობლიო კერას
ელის გაქრობა, ელის ხუნდები,
თუ კვლავ ას წლობით მონობის ცქერას,
გმირო ლაშქარო, დაუბრუნდები!
შურის ციხის წინ ზღაპრულ გმირებმა
სძლიეთ თვით მხრეთთან მსრბოლი ზვირთები,
რომ ნორჩ თაობის ახალ შვილებმა
ალარა ჰზიდონ ძველი კირთები.
ყოველი წვეთი ოკეანესი
მას შეეწიროს სხივ მოსილ მტევნად,
ყოველი თხემი უმწვერვალესი
მას გარდაეცეს მზიურ ტახტრევნად.
დიდება ერის, წარსულის ძეგლი,
იმედის სხივი ძალით ჩამქრალი,
კვალად აცისკრდეს ვით საღმრთო ფერფლი
და განთიადის კისკასა ალი.
მაშ ჰეი, გმირნო, მოსწიეთ ლაგამს,
ნუ უშინდებით მზის დაბნელებას,
მერნები ფრთქვნით ეტრფიან არაგვს,
მის წყალთა შესმას და დასვენებას!..

———

მზეობს ტანჯვის დღე. ტოკავს ბრგედ გული,
ცეცხლში ეხვევა კავკასიონი.
ელვარებს დროშა განახლებული
ვით ვარკვლავედში ცეცხლის სიონი!..

დ. კახაძე.

დის მომგვრელ სალოცავს და გამემართე ალექსანდრეს სასახლისკენ, სადაც მაშინ დატყვევებული იყო ნამეფარი. ეკლესიის ჩრდილოეთით დიდი არხია გაყვანილი წყლით სავსე. ფერდობი ამ არხს ფართე და დაფენილი აქვს, რომელზედაც შუხლის თავამდის კოლინდარი იყო. ამ ბილახში ერთ ადგილს მდიდრათ და კიკლუკათ მორთული ქალი გულადმა გაწოლილიყო, რომელსაც პირი და თავი მოლის ფერი აბრეშუმის ქოლგით დაეფარა. ტანზე ეცვა თეთრი არშიით ნაქარგი კაბა, ისეთი ნაზი და სუბუქი, როგორც ობობას ქსელი, წელზე, სარტყლის მაგივრ, თეთრი ლენტი ჰქონდა შამოპერილი, სადაც წითელი ვარდი ჰქონდა ჩარჩობილი. შავი ნაწნავები გვვლებსავით ეყარა თოვლივით თეთრ ყელზე.

შეეხედე და თვალს არ დაეუჯერებ. იმ ადგილს, სადაც ფეხები თავდება და მუცელი იწყება, რაღაც ხორც მეტი, ამაღლებული მომეჩვენა, თითქო ნაწილ ამოღებულ სეფისკვერი დაუდვიათო. ამ სგბისკვერს, ახლად აკოკრებულ ულვაშივით, შავი ზოლი ეყვეთოდა ირგვლივ. ფეხებზე ნაზი თეთრი აბრეშუმის ტუფლები ეცვა. ლამაზმაც თვალი მომკრა, ქოლგა გადაჰხარა და გაშიკინა და მორცხვათ თავის ტოტველ სხეულს რომელიც მზეზე ჰქონდა მაშვერილი, ობობას ქსელსავით ნაქსოვი კაბა გადაეფარა. მერმე კვლავ გაღიმა, კაბა ისევ ასწია და თავის შიშველი სხეული კვლავ მიუშვირა მზეს და ქოლგით თავი დაიფარა. ცოტა მოშორებით თიგაში, შეოფლ ალული იწვა, ისიც თეთრათ მორთული, თავდადმა დამბობილიყო და ოცნებობდა.

ფუი ეშმაკს! ვთქვი გულებაში და გავშორდი იმ ადგილს. ისინი უთუოდ სასახლის სტუმრობის გამართობელი ქალები იყვნენ და ღიეს რადგან სასახლის კარები მაგრათ ჩაკეტილია და კარებზე დარაჯი არის დაყენებული, სასახლის ხშირი სტუმრები, ახალგაზდა თავადები, ზოგი საპყრობილეში ზის და ზოგი ყირიმის ქართაში არის ჩაკეტილი, ეს ახალგაზდა ქალები, უსაგმოთ დაჩენილან და მზეზე ანიავებენ სხეულს, მზის ვანას იღებენ და მოწყენასა და ოცნებაში ატარებენ დროს.

ცოტა კიდევ წავიწიე და ერთ ჯარის კაცს ვკითხე.

სად არის აქ ალექსანდრეს სასახლე, სადაც შვეფ არის დატყვევებული მეთქი. ეს ბოისო, მითხრა იმან და მიმითითა ერთ ფოთლებიან დაბურულ ტყეზე, რომელსაც რკინის მოაჯირი ჰქონდა შემოვლებული და რომელსაც თოფებიანი ჯარის კაცები სდარაჯობდნენ.

ერთ ადგილს მოაჯირთან რამოდენიმე უიარაღო ჯარის კაცი იდგა, იგინი რაღაცას უცქეროდენ და იცინოდენ და თან „სეფიჩკას“ ტაკვერდენ ისეთი ხმაურობით თითქოს თავლაში ბზით სავსე თოფრებიანი ცხენები ყოფილიყვნენ. მეც მივუახლოვდი. ერთი იმათგანი სიცილით მომიბრუნდა: „იშვიათი სანახავია, ამხანაგო, თქვენც შეხედეთო“ და შემოგვაზა მოაჯირთან თავის ადგილი. მოაჯირიდან, ოცი საჟენის მანძილზე, დავინახე კაფადარა პატარა კაცი, წელში მოხრილი და ძალზე გათეთრებული, რომელსაც თავზე დიდი ჭილობის ქუდ ეხურა, როგორსაც გლეხები იხურავენ თესვის დროს მზისგან დასაფარავათ. ტანზე უბრალო, ტომარას მზგავსი ბლუზა ეცვა, ისიც უსარტყელოთ, მის ხელებში ორი დიდი ვედრო ეჭირა და იქვე, ჩვენს ახლოს, ტბიდან წყალი მიჰქონდა კომბოტოს მოსარწყავად, რომელიც სასახლის წინ იყო სამ-ოთხ კვალად დარგული. რამოდენიმე ჯერ მივიდა იგი წყლის ამოსაღებად. წყალს ვედროებით კომბორტოსთან რომ მოიტანდა, სარწყავში გადაიხადა და შეორე დიდის ბ[illegible]ჯითობით რწყავდა კომბოტოს. ამ პატარა კაცს სავსე ვედროების წადება ძლიერ უჭირდა, სიმძიმისგან წელში იზნიქებოდა.

ერთხელ ცარიელ ვედროებით დაბრუნდა იგი ტბასთან, შეეგებიზნა მოაჯირთან, ვედროები მიწაზე ჩამოდგა და დიდხანს გვიცქირა, მაგრამ მის გაფითრებულ სახეზე, მე აზოის ნატამალი ვერ შეეგებიზნე, ვერაფერი ვერ წავიკითხე,

მას თოფებიანი ჯარის კაცები დარაჯობდენ. ეს შუბის ტანისამოსში პატარა კაცი ერთ დროს უძლიერესი მეფე იყო დედა-მიწაზე, რომლის საშეფოში „მზე არა როდის არ ჩადიოდა“...

ეს ნუშა იყო ნიკოლოზ მეორე, რუსეთის ყოფილი მბრძანებელი.

ჯარის კაცები, რომელნიც მზის უმზირას ტკვერდენ და მას შეიცქეროდენ, ფინლიანდიიდან ჩამოსულიყვენ ნამეფარის სოფლის დასათვალიერებლათ, სასახლეების და ბაღების სანახავათ. ისინი უშვერი სიტყვებით დასცინოდენ თავის გუშინდელ მბრძანებელს, რომლის სახელის გაგონება შიშის ზარს სცემდა მათ. ამ დროს მოგვიახლოვდა ერთი ახალგაზდა ქალი, რომელსაც ხელში ბავშვი ეჭირა, იმან ღუოუოდ სახეზე შემნიშნა, რომ მე არ მოწონდა ჯარის კაცთა უადგილო ლაზღანდარობა და დაცინვა ბედისგან განწირულ კაცისა და იწყუბარე კილოთი მითხრა: ეს ჩვენი ნიკოლაშაა, დღეში ორი საათით უშვებენ ამ საწყალს ჰაერისთვის, სხვა დროს კოთახში არის დამწყვდეული და კარებზე ჯარისკაცები ყარაულობენ. სხეულის სავარჯიშოთ, მან კომბოსტო დითესა, და ხან რწყავს იმას და ხან თოხნისო. ნიკოლაშა რომ გაათავებს მუშაობას და ჰაერით სარგებლობას, მერმე მისი ქალები გამოვლენ და კობოსტოს გახელენო. ეს სთქვა და თვალებიდან ცრემლები გადმოუშვა.

მე ვკითხე იმ ქალს ვინაობა, მან მითხრა: ალეური ვარ, რამდენჯერ რძე მიმიტანია მათთვის, მე ყველას ვიცნობო. და კიდევ გარდმოუშვა ცრემლები. მერმე განაგრძო:—ვინ იცის, იქნება ნათესავებმა უშველონ, ასე როგორ მიტოვებენ ყველანი?

მე ვერ მივბედე რომელ ნათესავებზე ლაპარაკობდა უცნობი ქალი და მიუგე: ნათესავებს თვითონ თავში საცემათ აქვთ საქმე, ნიკოლოზისავის სცალიან მეთქ. ისინი ყველანი ყირიმში არიან დაწყვდეულნი.

— „არაო, მითხრა უცაბედმა. ვერმასეთის მეფე მისი ახლობელი ნათესავია და ის როგორ დასტოვებს თავის ძმას ამ მდგომარეობაში, თუ დიდხანს გასტანა ამ მდგომარეობამ, დაჯ ჯენს მოსწყინდებათ ყარაულობა და თვითონ ისინი დაჰხიცენენ ამ უბედურებაო“. ეს სთქვა უცნობმა და მეც მოვშორდი ამ ისტორიულ იშვიათ სანახაობას, თავში ათასი ფიქრი მიტრიალებდა.

იმ დამეს ნიკოლოზი ტობოლსკში წაიყვანეს.

ლ. ბახტაძე

თეატრი და ხელოვნება

23 გიორგობისთვეს პირველად დასდგეს ქართულ კლუბის თეატრში დრამა „ალამზადები“. პიესა შინაარსიანი და მრავალფეროვანია.

გრიშა (ბ. ზარდალიშვილი) პეტრეს ქალაქიდან არის ჩამოსული იმ დაწესებულების რევიზიად, სადაც თავმჯდომაოდ ალექსანდრეა (ბ. იმედაშვილი), რომელმაც გლეხების სამი-ათასი მანათი გაჰფლანგა, დაწესებულების კასაში ხელეის აფათურებს, ქრთამებს იღებს და, სადაც საჭიროა თითონაც აძლევს, ცოლს დაროს (ქ. ქიქოძე) იგი დიდი ხანია დალატობს ამის მეგობარ ელენესთან (ქ. ჯავახიშვილი).

გრიშამ უტყუარი საბუთებით გამოაშკარავა ალექსანდრეს ბოროტებანი და შესაფერი მოხსენებაც დაამზადა მთავრობასთან წარსადგენად. ალექსანდრე ყოველივე ღონისძიებას ხმარობს, რომ საქმე ჩაშალოს, სცდილობს გრიშა ქრთამით მოისყიდოს, შეაშინოს ბრძოლის მეშვარით, უგზავნის ქალებს და კაცებს ძოსალაპარაკებლად, მაგრამ ამაოდ,—გრიშამ თავის ვალდებულება უნდა პირნათლად შეასრულოს.

დაბოლოს გრიშასთან მოდის ალექსანდრეს ცოლი, რომელიც გრიშას დიდი ხანია უყვარს, და სთხოვს, ქმრის ოინებს ნუ გამოაშკარავებს,—შვილებმა მამაზე არაფერი უნდა იცოდეს ცუდი.—კარგი,—ეუბნება გრიშა,—მხოლო იმ პირობით მოვსპობ საქმეს, თუ შენ ჩემი გახდებიო. ჰკოცნის დაროს და ვერ ამჩნევს, რომ ქმარმა და შვილმა შეიოხედეს ამ დროს ოთახის კარები.—ეხლა კი თქვენ ჩემ ხელთა ხართ!—ამბობს ალექსანდრე და ისტუმრებს ოთახიდან თავზაფიდაცვნულთ შვილს და ცოლს. გრიშა მზადაა პასუხი გასცეს შეურცხყოფილ მეუღლეს, მაგრამ ალექსანდრე მოითხოვს დაკმაყოფილებას კი ვერ, გამოძიების მოსპობას. გრიშა რჩება მარტო. მოკლედ უსიტყვო (რატომ უსიტყვო?) რეცვის შემდეგ, სპობს საქმეს და მიდის ალექსანდრესთან, სადაც ოჯახური დრამა იმ დროს ცოლ-ქმართ შუა უკიდურეს ხასიათს იღებს, და უცხადებს მათ, რომ საქმე მოსპო და გაფლანგული ფულიც თავის ჯიბიდან შეავსო. ამ დროს გაიმის სროლის ხმა,—ალექსანდრეს შვილმა, სტუდენტმა ზურაბმა (ბ. გვარაძემ) ვერ აიტანა ამდენი სულის ტანჯვა, ამას წინ მოწამე დადის ლალატის, ეხლა დარწმუნდა, რომ მამაც ულირსი ჰყოლია, და თავი მოიკლა. მხოლოდ ეხლა აეხილა თვალები ალექსანდრეს და დაინახა, რა უფსკრულამდის მიეყვანა ოჯახი და თავის თავიც.

ასეთია დრამის შინაარსი და აზრი. პიესაში ალნიშნულთ გარდა მრავალი სხვა პირია გამოყვანილი, რომელთაც დრამის მოქმედებასთან არსებითი კავშირი თუმცა არა აქვთ, მაგრამ ისე ცოცხლად არიან დახატულნი, რომ მიეტოვებათ სცენაზე მეტყოფლობა. ასეთია ძველი აზნაური გიტო (ბ. დადიანი), რომელმაც თუ ლაპარაკი დაიწყო, აღარ შესწყეტს, ვიდრე თითონ არ ჩაეძინება. ცოცხალი, მკვირცხლი და მოხერხებული ნესტორი (ბ. შალიკაშვილი), რომელის არსებობის წყაროს შეადგენს „რვიანი და ცხრიანი“ (ბანქო), რომელიც იძინებს, სადაც შემოალამდება, და სადილ ვახშმობს, სადაც კი საქმლის სუნი ეცემა, გაკოტრებული, მაგრამ ღუდმ მხარული და სიტყვა მოსწრებული ბევრს აცინებდა საზოგადოებას.

ქ. ქიქოძის დარო უსიცოცხლო და შეთხზული ტიპია. მთელ ოთხს მოქმედებაში შუბლი არ გაუხსნია და ღიმილი არ მიჰკერებია იმის ტუჩებს. ეს ბუნების წინააღმდეგია, რაიცა ერთი მხრივ აიხსნება იმით, რომ ავტორმა შესაფერის და საკმაო სიტყვებით ვერ გამოჰხატა იმის სულის განცდა-გვება. ბ. იმედაშვილმა,—მიუხედავად თავის როლის არა ბუნებრივ მახინჯობისა, თავის თამაშით და იმ საიდუმლო, შეკავებულ ძალით, რომელიც ამ მახიობაში იჩქეს თავს ყოველ სიტყვაში, —ჯერჯერობით დაგვიხატა „ზეკაცის“ სახე. ბ. ზარდალიშვილი ვერ შესწვდა დიდი მოხელის როლის გადმოცემას, შეუფერებელი ჰქონდა გრიმი და სიტყვა პასუხის კილო. ბ-ნი გვარაძე თავის დედასავით მთელი 4 მოქმედება მწუხრით მოცული და უსიცოცხლო იყო. სხვები ჯერჯერობით ხელს უწყობდნენ თამაშის მთლიანობას.

ერეკლე დუკაშვილი.

კორესპონდენცია

ქართლიდან.

ჩვენ თვითმპყრობელობის დამხობასთან, ახალ ხანაში შესვლასთან, მოპოვებასთან თავისუფლებისა, ზეციურ მანანასაებ ვეღირდით ძმობა-ერთობის გემოვნებას, მშვიდობიანობის დამყარებას. ვგრძნობდით როგორ თვითმპყრობელობის ორგანო,—პოლიცია თავის მოქმედებაში მეჰმარიადა ძალმომრეობას, ბოროტ-მოქმედების მოსპობაში ორგულობდა; ქრთამების მიმღები და შეჩვეული ხშირად მფარველობასაც უწევდა მათ, რის გამოც ბოლო არ ეღებოდა ქურდობა-ავაზაკობას საზოგადოებაში. ჩვენდა სამწუხაროდ, მზგავსივე ეჩვენეთ ზოგიერთ ახალი მართებლობის მოხელეებს. ნუთუ ესენიც არ კმარულობენ ასეთ სოლიდარულ ჯამაგირებს! განა რა საბუთი აქვთ ორგულობა ლალატით მოკიდებაზე თავის მოვალეობას, რის გამოც საზოგადოება სწუხდება? რატომ პირიქით ხალხს არ უნდა ეხმარებოდნენ და მხარი არ მისცენ ყველა ბოროტების მოსპობაში? ამბობენ, ვითომ მაზრის კომისარიატი მცირე ხნის შემდეგ დაპერისა, ყაჩღებს ისევ გაუშვებს და შინაურ მოხელეებს გადაემტერებიანო; მაგრამ ეს წინასწარმეტყველება სწორე და გასამართლებელი არ არის. ჩვენ ერთის მხრივ შეცდომას იმაში ვხედავთ, რომ ზოგგან სოფლებში ბოხელეების დაყენების დროს წარმოგზავნილ პირთ კარგად ვერ ეუბნენს და შეაგონებს, როგორი ცნობილნი გონებრივ-ზნეობრივად და გამოცდილნი პირნი ეერჩიათ,—ე. ი. იმისთანანი, რომელთაც სძაგთ ბოროტება და ზიზღით უყურებენ ყოველივე შომხდარს საზოგადოებაში უსამართლობას, რომელნიც ვერ მოითმენენ დაშვებას ქურდობა-ავაზაკობისას. ქარელის რაიონში ძალიან ჩანს თავი ამ ბოროტებამ. 9-დან ათზედ ლ. მეს დასცემიან რკინის გზის მგზავრებს ურბნისის პირდაპირ სამნი შეიარაღებულნი, რომელნიც ალმოჩნდნენ ფედრო ბაბ—ძე, თ. ეკ—ძე და ნარ—ძე. ამათ დაუძახნიათ, გაუდგიძებიათ და მოუთხოვნიათ მუქარით ფული. როდესაც მგზავრებს უარი უთქვამს: არ მაქვსო, რამდენჯერმე უსროლიათ ბერდანებით. მგზავრებს ჯერ „რიჟოკი“ უკრავს, შემდეგ შეუტეხია ტახტ ქვეშ. ცოლს, რომელსაც წინადვე ლამპა ჩაუქვრიაგადაუდია პორტმანით ფული. იმათ განუგრძვიათ სროლა და გინებით ნივთებიც მოუთხოვნიათ. ცოლს (ამას უკრავს „რიჟოკი“) უპასუხნია: ქმარი ხომ ერომიკალითო, შემოდით, თუ გიგუდებათ კიდევ რამე წაიღეთო. მაშინ ერთს ეკ—ძეს, დაუპირებია გადძრომა ფანჯრიდან, მეგზავრეს უფიქრნია, ხომ მომკლავენო და მოდი მეც ჩემსას ვეცადოვო; აუღია ხანჯალი და დაუჭრია თავში. შემდეგ შეუჩნევიათ მატარებელი და გაცვივნულან. ეს ამბავი აცნობეს სკრედან ქარელის კომისარიატში, რომელთაც ჩვენებისა თანახმად მეგზავრეკისა, დაიბარეს ორი დამნაშავე, ჯერ ბაბ—ძე, რომელიც უარჰყოფდა და მართლთუალობდა თავსა, მერე ეკ—ძეც, რომელსაც თავში ჭრილობა ალმოჩნდა. ეს იძულებული გახდა, გამოტეხილიყო ყველაფერში და დასახელა ამხანაგები, თანაც დასძინა, რომ ძალით წამიყვანა „ფედრომაო“, ფანჯარაში გადასაძრომადაც ეს ხელსა მკრავდაო. გაგზავნეს სამხივე ქ. გორში. მეორე დღეს ქარელში ხაშურიდან ჩავიდნენ ჯარისკაცები, რომელთაც მოითხოვეს დამნაშავენი. როდესაც გაიგეს მათი გორში წადგენი, იქ ჩავიდნენ აგრეთვე სკრიდან მუშებიც და წამიყვანეს თან. მათთვე დამნაშავეთაგან გაქცევა დუპირებია, მაგრამ წამიმყვანთ დაუსწვრიათ მოკვლა; ორნი კი ხაშურში ჰყავთ შეპყრობილნი.

ერთის თვის წინად ახლოვე სკრისა, გაძარცვეს მგზავრეკი. სამი კვირის წინად ალეულაძეს გაუტეხეს კლიტე და დაჰპარეს ორი ცხენი. ორი კვირის წინად ხვედურეთში ერთს დაეცნენ, დასჭრეს და გაძარცვეს. ერთი კვირის წინად საშა ციციშვილს გაუტეხეს ფანჯარა და გაძარცვეს, წაიღეს 700—800 მან. ნაგთ[illegible]ობი. ციციშვილს ორ ზემოთ დასახელებულთ ადგილზედ ზედმიწევნით ეჭვი აქვს. ბაბ—ძის უმცროსი ძმა იყო მასთან თვიუოდ, მაგრამ რამდენიმე დღის შემდეგ ეს გავ და და გაქურდეს კიდეც. თუ ალმოჩენილან ბოროტ-მოქმედნი, მაშინ, როდესაც დაუსახელებია ვნება-მიყენებულებს. ბ—ძე წინადაც იყო ცნობილი ავაზაკობით, მაგრამ წინადღეს მაინც მისცეს კომისარიატში იარაღი მას, რომ მიულიყო და აეყარა იარაღი დიმიტრი (ტიტიკო) ციციშვილისათვის (რომელსაც როგორც ნაპირას მცხოვრებს, ჰქონდა თავის დასაცავად), რადგან მილიციონერები უკან დგებოდნენ ამის იარაღის აყრაში. ქარელში რომ ამოვიდა მგზავრეკი მოძღვარის საამბობლად, ამოჰყვა გზის „მატერიც“ სკრიდგან. ეს აცხადებდა იქ მყოფთ, რომ ამისთანეებს ადგილი აქვს ამ დროში, როდესაც თვით ხალხი არის მოწოდებული თავის ცხოვრებაში წესიერებისა და კეთილდღეობის დამყარებისათვის, დანაშაულეთა გასწორებისათვის, როდესაც ყველა ამას უნდა ეცდილობდეთ, დავნახოთ მას ხელოფი ამ ეგრედ მის სანატრელ თავისუფლებისა. ამბობდა, მგ[illegible]ვდით გვანუგეშებდით საჯარო სიტყვებით სკამეიდანა; მოითხოვდა დასჯას; ხოლო კომისარმა უპასუხა: თუ ესენი არიან, დავეჭერო. რა საკვირველია, თუ ხალხი და ადგილობრივი მართებლობა არ მისცეს ნიადაგს, ბოროტება სრულებით ფესვს ვერ მიიკიდებს. დანაშავეს,—ყ ჩაღურად დამკვრეს, და ჯის შემდეგ საზოგადოებას აშკარად მიმისაგან შეღავათი ეტყობა; ამბობენ: ხალხი ცოტა მოისვენებსო. ჩ.

მოწოდება

თბილისის მოქრწმუნე მოქალაქეთადმი

მადლი თქვენდა და მშვიდობა ღვთისა მიერ მამისა ჩვენისა და უფლისა იესო ქრისტესი, ღვთივ სანი[illegible] ჩემ[illegible] სულიერნი ძ[illegible] და ასულნო თბილისის მოქალაქენო!

პირველი მოწოდენ, რომელიც ჩვენ დედა-ქალაქ თბილისში სალმოთო მსხვერპლად შეწირა ქრისტეს და მის სახარებას, იყო „თვალი მოწამეთა“ ამბო.

ამბო საკუთარი წმიდანი, საკუთარი მცველი და მეოხია თბილისა. წ. ამბოს ხსენება გამეფებული უნდა იყოს თბილისელთა შორის. თბილისს მოწოდენ მოქალაქე, ქალია იგი თუ ვაჟი, ვაჭარი თუ ხელოსანი, მხედარი, სწავლული, უვიცი, მდიდარი თუ ღარიბი, უნდა განსაკუთრებით პატივს სცემდეს წმ. ამბოს სახელს და განუშორეველად ატარებდეს მის ხატოვნას. თბილისელ ქრისტიანებს თავი უნდა მოჰქონდეთ, რომ განგებისაგან დასაჩუქრებულ ები არიან საკუთარი ციური მეოხით და ამ უპირატესობას, ამ მაღალ თავიანთ წარჩინებას თვალსაჩინოდ უნდა გამოსთქვამდნენ და გამოხატავდნენ კიდეც.

სამწუხაროდ, ვერავითარს ამის მსგავს თბილისელ მორწმუნეთა ცხოვრებაში ვერ ვამჩნევთ. თბილისს დღევანდლამდე არ მოეპოვება ეკლესია თავისი საკუთარი მეოხის სახელობაზე!

კმარა დაუდევრობა, დრო გამოვისყიდოთ მძიმე დანაშაული და შეერთებული ძალღონით ახლა მაინც ადგმართოთ ეკლესია იმ ალაგზე, სადაც წმ. ამბოს სისხლი მირონად ეცხო თბილისის ნიადაგს!

დაიმედებული, რომ ყოველი მორწმუნე თბილისელი განსაკუთრებული სიხარულით გაიღებს ხვედრ წვლილს ასეთი წმიდა საქმისათვის, ამ თავითვე მიუძღვნი ყველას მდვდელმთავრულ ლოცვა კურთხევას და ვაუწყებ შემოწირველთ, რომ წმ. ამბოს სახელზე ეკლესიის აშენებისთვის შემოწირულობათა მიღება დავალებული აქვთ ჩემგან დარიის მონასტრის ხაზინადარს მღვდელმონაზონს სერაფიმეს და თბილისის სასულიერო სემინარიის მოწაფეებს გრიგოლ ფერაძეს, გაბრიელ ჩაჩანიძეს და ალექსანდრე დათუაშვილს.

თბილელი მიტროპოლიტი

ლეონიდი.

რედაქტორი ბრიგოლ ვეშაპელი.

კალენდარი

კვირა, გიორგობისთვის 26

კვირა 27. ხმა 2

მე-12 დღე ქრ. შობის მარხვისა.

ქართვ ლირს. მამ. ჩვენისა ალვიპი მესვეტისა.

კათოლ. კონდრატისა და პეტრესი.

მაჰმად. ექ-შამბე 24 რ. საფარისა 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. ივრიშონ 25 რ. ქისლევი 5678 წ. ქვ. შექმ.

ოდესაბამი, ერთგულებისთვის ბიბლიოთეკა

მე-13 დღე ქრ. შობის მარხვისა.

ქართვ. წმ. მოწ. იაკობ (ბერისა).

კათოლ. წმ. ეფალერიანეს.

ხომეტ. წმ. ქალწულთა: იულიანა და ვასილისასი.

მაჰმად. ფუ-შამბე 24 რ. საფარისა 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. ივრიშონ 26 რ. ქისლევი 5678 წ. ქვეყნ. შექ.

ამბერ-პაპაკასიის რკ. გზის

მატარებლების მიმოსვლა

(დრო ნაჩვენებია თბილისს)

თბილისიდან გადის:

ბათუმისკენ საფ.	№ 5,	11,32	დილ.
	სამგზ. № 9,	11.28	დილ.
ხაშურ-ბორჯომის.	№ 19,	3.17	ღღ.
„ „	№ 17,	8.19	დილ.
ბაქოსაკენ	ჩქარ. № 6,	9.51	დილ.
„	საფ. № 4,	8.46	საღ.
საქართველოს	სამგზ. № 4.8,	12.15	საღ.
„	№ 61.	8,18	დილით (მხოლოდ კვირა-უქმით ქსანკამდე).
„	№ 63.4,	48	ნაშუადღევზე მცხეთამდე.

თბილისში მოდის:

ბათუმიდან	სამგზ. № 10,	8.38	დილ.
„	საფ. № 6,	7,41	საღ.
ხაშ.-ბორჯ.	სამგზ. № 20,	7.57	დილ.
„	სამგზ. № 18,	9.50	საღ.
ბაქოდან	საფ. № 8,	10 26	დილ.
„	ჩქარ. № 5,	10 20	საღ.
ყარს-ჯულფ.	საფ. № 3***,	7. 58	დილ.

ქახეთის რკინის გზა

თბილისიდან გადის:

სამგზ. № 4, 8.58 დილ.

თბილისში მოდის:

საღამოთი 6.24 წუთ.

საქართ. საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების 1916 წლის შეგროსაბალ-გასავლის ანგარიში

I. კასა.

1916 წლის იანვრის 1-ელს იყო. . .	66.46	
წლის განმავლობაში შემოვიდა . . .	97259.04	97325.50
„ „ გავიდა . . .		97280.67
		44 83

II. სახელდახელო ანგარიში.

1916 წლის იანვრის 1-ელს იყო. . .	4278.40	
წლის განმავლობაში შეტანილია. . .	55033.00	
„ „ ზედ შეეკვეცა სარგებელი.	434.95	59796.35
„ „ გამოტანილია. . .		54494.50
დარჩა 1917 წლის იანვრის 1-ელისათვის .		5301.85

III. შენახული ფული.

1916 წლის იანვრის 1-ელს იყო. . .	19911.30	
წლის განმავლობაში შეტანილია. . .	7460.00	27371.30
„ „ გამოტანილია. . .		19911.30
დარჩა 1917 წლის 1 ელ იანვრისათვის .		7460 00

IV. %-იანი ქაღალდები.

1916 წლის იანვრის 1-ელს იყო. . .		16826 30
წლის განმავლობაში შეძენილია. . .		23248 69
1917 წლის იანვრის 1-ელისათვის გახდა .		40074 99

V. %% ქაღალდებისა.

1916 წლის იანვრის 1-ელს იყო მისაღები .	360.30	
წლის განმავლობაში მიიმატა . . .	2005.89	2366.19
„ „ მიღებულია . . .		1211 83
1917 წლის იანვრის 1 ელისათვის დარჩა .		1154 36

(შემდეგი იქნება)

7—887—2

სტამბა „ცხოვრება“ კალანდაძისა გამოგვის შესახვევი № 4